

NATURFOTOGRAFEN

Nummer 1, 2015

Medlemsblad for BioFoto - forening for naturfotografer
www.biofoto.no

CANON EOS 7D MARK II OG EF 100-400MM F4.5-5.6L IS USM NÅR BARE DET BESTE ER GODT NOK

Du kan ikke be en hauk holde seg i ro, en hare gjenta et byks eller en fotballspiller om å score et mål når du er klar. Så for å øke sjansen for å fange det perfekte bildet av handling, sport eller flyktig dyreliv, er det verdt å investere i utstyret som fanger øyeblikket.

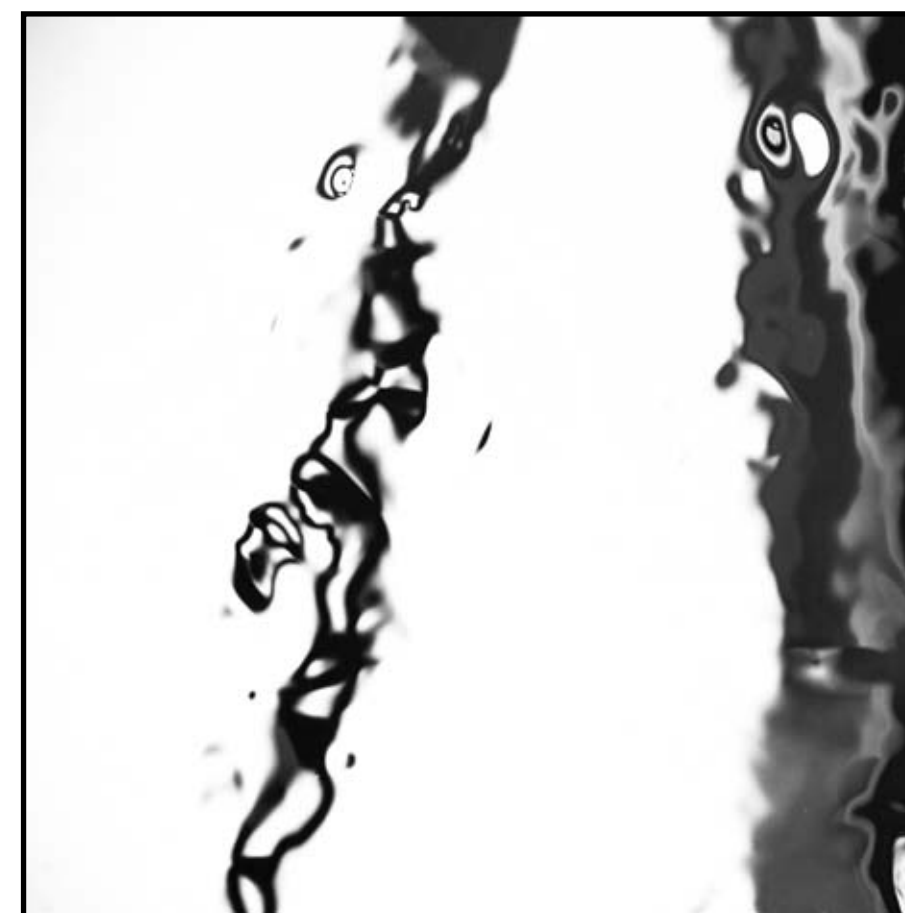
Canon EOS 7D Mark II lar deg ta opptil ti bilder i sekundet. Det solide huset gjør at kameraet tåler mye juling. Sensoren på 20,2 megapiksel sikrer at både bilder og film i full HD får med alle detaljer, selv i svak belysning.

AF-systemet iTR gir 65-punkters autofokussporing, slik at du holder motivet fokusert, uansett hvor fort det beveger seg - og med objektivet EF 100-400 mm foreviger du motiver både på nært hold og på avstand.

EOS 7D Mark II

Loven om den gode figur

Loven om den gode figur er et prinsipp i persepsjonspsykologi - har jeg lest. Det betyr at hodet vårt forsøker for enhver pris å rydde i det vi ser. Ser vi noe som ikke er strengt geometrisk eller symmetrisk, vil hodet vårt straks starte letingen etter noe å kjenne igjen. Former eller strukturer, kanskje toner og valører, som kan minne om noe hodet kjenner fra før. Så er man selvfølgelig ulikt disponert for dette. Noen har livligere fantasi enn andre.

Jeg liker å leke med dette fenomenet i mine fotografier. Selv ser jeg figurer av alle slag i så vel stein som is når jeg er på tur. Jeg liker selv å se slike bilder. Begrepet abstrakt blir ofte brukt, siden det ikke umiddelbart forestiller noe. Slike bilder gjør at jeg får bruke fantasien. At jeg må tenke og forsøke å skape mitt eget

lille spontane univers rundt det jeg ser. Det er nesten så det er en lettelse å endelig finne en figur av noe slag når jeg har sett en stund på et utfordrende mønster!

Hva ser du i bildet over? Jeg ser - nesten selvfølgelig - et ansikt. En venn av meg som fotograferer mye akt, så umiddelbart en kvinnekropp. Hva vekker bildet av følelser hos deg? Frykt, glede? Eller bare likegyldighet? Hva er det bilde av? Se det vil jeg ikke ut med. Det betyr jo ikke noe. Du får selv se om hodet ditt lokkes lett av Loven om den gode figur.

Tekst og foto
Lars Andreas Dybvik
kaffelars@uskarp.no

CPS - programmet gir profesjonelle Canon-brukere mange fordeler:

- CPN Nyhetsbrev
- Låneutstyr ved reparasjon ved tilgjengelighet
- Prioritert i servicekø
- Invitasjon til Canon - arrangementer

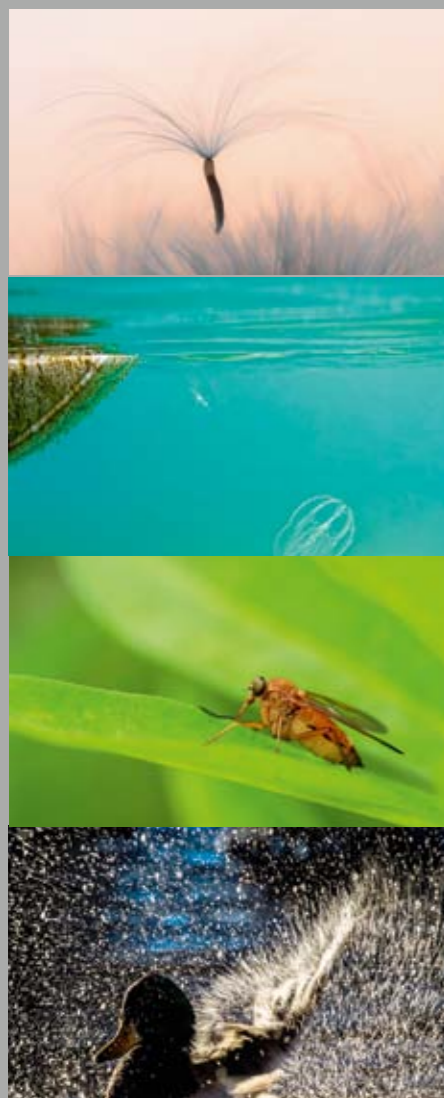
Les mer på: canon.no/cpn

CPS
Canon Professional Services

Søk: CPN Pro Dealers

INNHOOLD

Natur og filosofi	3
Vår	6
Kortreist makro	12
Dobbeltbekkasin	16
Flugornas rike	18
Rutiga blomman	24
Orrens myr	22
Vinterlandskap	28
Skarp til tusen	34
Beskjær bilden	42

44	Lightroom tips
45	Møte med mink
46	Bildestafetten
52	Landstreff Lista
52	Vårtur i Norge
60	Mine blåveiser
69	Nytt fra Sverige
70	Kontaktadresser
71	Ord fra redaktøren

Kjære biofoting

Da er vi der igjen. Et nytt år ligger foran oss og vi skal sette oss nye mål for dette året også. Når dere leser dette på trykk er vi i midten av mars, og det er like før vi skal delta på Norsk NaturFoto Festival på Ski igjen. Men jeg skriver dette i januar. Faktisk på min egen bursdag 21. januar skrives dette, og jeg er veldig spent på om vi i BioFoto klarer å nå våre ambisiøse mål før dette året er omme. Siden jeg skriver dette på min egen bursdag mener jeg å ha retten til å ønske meg noe.

Jeg ønsker derfor at BioFoto skal nesten doble sitt medlemsantall i løpet av dette året. Vi har en solid økonomi i dag, men med de ambisiøse målene vi nå jobber med i foreningen så trenger vi en rundt 2000 medlemmer for å kunne drive foreningen med trygghet.

Jeg ønsker også at vi skal klare å etablere lokallag i hele landet vårt. Vi har i dag seks meget aktive lokallag, målet er at vi skal være minst tre til i løpet av året og på lang sikt kanskje mellom ti og tolv lokallag totalt i BioFoto. Det mener jeg er viktig å få til dersom vi skal være en aktiv forening som er attraktiv for våre medlemmer. Til sist ønsker jeg meg engasjerte medlemmer. Det må vi ha dersom vi skal være en levende forening som faktisk setter spor etter seg i vårt samfunn. Vi legger i disse dager godt til rette for dette gjennom en helt ny hjemmeside. Håper den benyttes godt.

Takk - vi sees på Ski om ikke lenge.

Ola Arnfinn Loe

Naturfotografen 1/2015 30. årgang

Redaktør: Pål Brenne

Korrekturleser (norsk): Ann Forberg

Adresse: naturfotografen@biofoto.no
Pål Brenne, Sletta 27, 1920 Sørumsand, tlf 41204646

Bilder og tekst:

Manus skal leveres i Word-format via e-post. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere/forkorte i manus. Bilder og tekst kan også legges ut på foreningens web-sider. Digitale bilder på CD returneres ikke.

Bildene lagres uten oppskarping, i adobe rgb beste kvalitet jpg (12 eller fine). Bildene sendes via dropbox, filnedlasting eller på CD i posten.

Abonnement:

Naturfotografen utkommer med fire utgaver i året. Medlemmer i BioFoto får bladet gratis. Priser for abonnement: Norske firmaer, offentlige etater etc. kr. 250,- pr år.

Forsidefoto: Geir Hansen

Vår

Vinterens hviletid er over. Landet som lå i mørke og kulde, våkner sakte. Knopper brister og skyter skudd mot strålene fra vårsola som kjærtegn hver minste kvist og bringer liv. Stillheten som lå over snølandet er for lengst brutt, og nå blandes måltrostens jubelstemme med toner fra andre fugler som har vendt heim til fødelandet. Snø og is smelter, samler seg i elver og bekkefar som i villskap og iver danser seg fram gjennom et landskap i våreksplisjon. Frø som ble lagt i jord blir til liv, blomster og trær strekker seg jublende mot lyset, maker skal finnes og avkom skal fødes. Våren er på en måte naturens svar på de lengsler som høsten og vinteren skapte. Lengselen etter liv, etter varme og energi går i oppfyllelse.

Det er godt å være menneske og fotograf når naturen eksploderer i leik og lyst og liv. Våren er en vakker reise med gode opplevelser, som mystikken når tranenes trompetstøt lyder over en dampende myr og tiuren kjemper kamper på liv og død om røyene. Den ene blomsten lyser mer forlokkende enn den andre. Bevegelsene, fargene, energien og alt som skjer skal helst foreviges i sinn og minnekort. Det er kanskje ikke så dumt å erkjenne at man ikke rekker over alt, men stopp tiden og NYT hvert eneste øyeblikk av vår du får oppleve!

Tekst og foto Ivar Bjørdalsbakke

Smålomen ligger tålmodig ute på tua i tjernet.

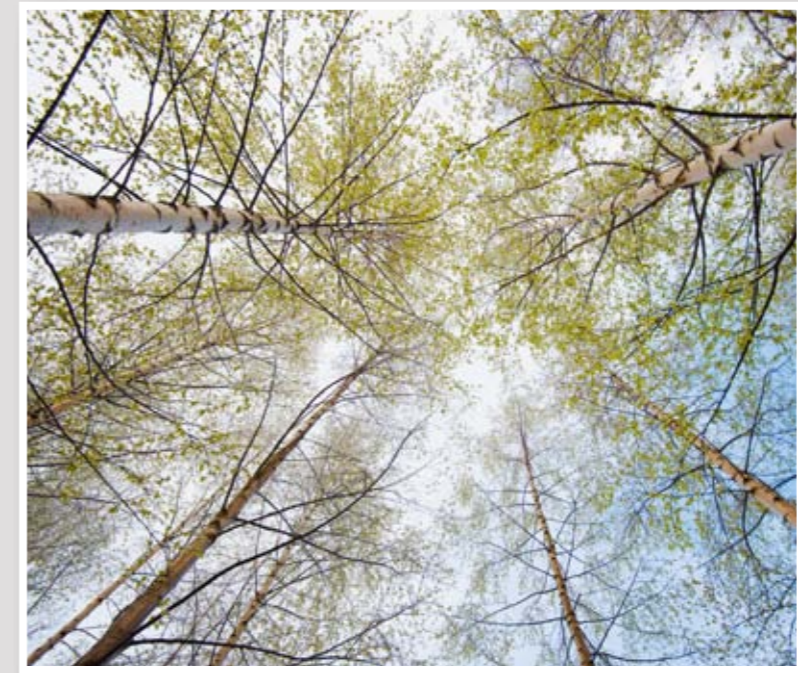
Bregnen strekker seg mot varmen og vårlýset.

Vårskogen gløder i motlyset.

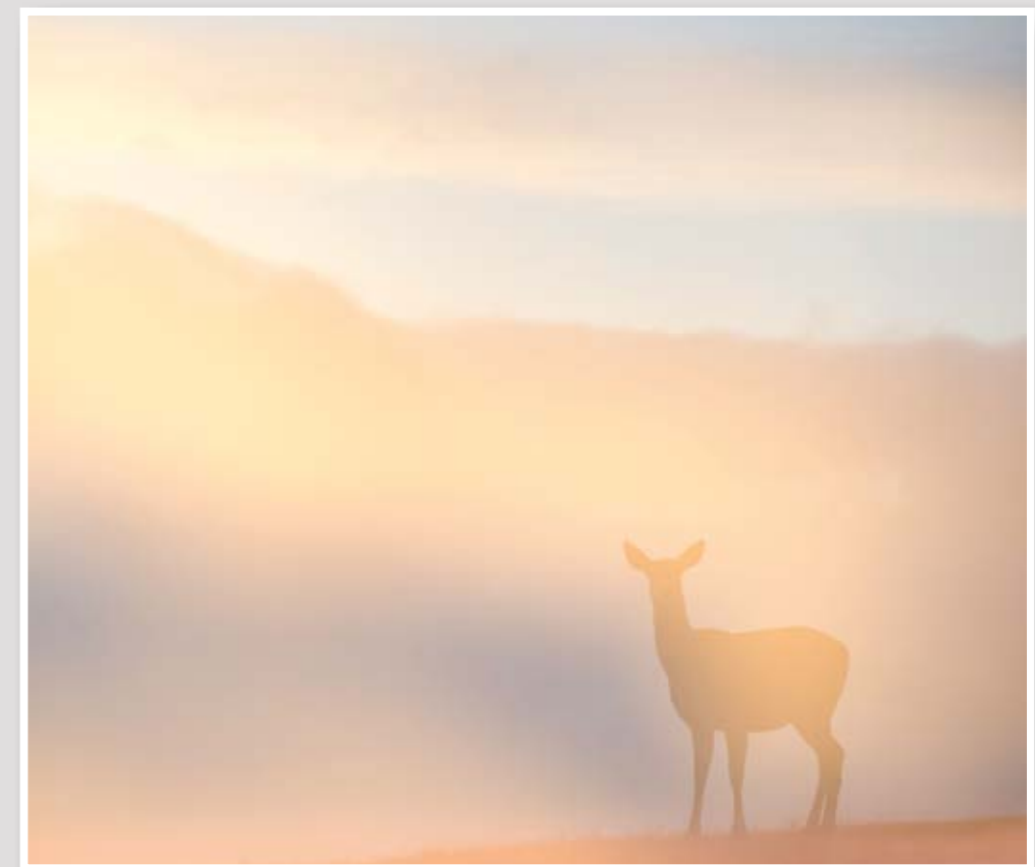
Hestehoven er en av de tidligste vårblostmene. Allerede tidlig på våren visner den av og sender sine frø ut i den store verden. En livsreise har begynt.

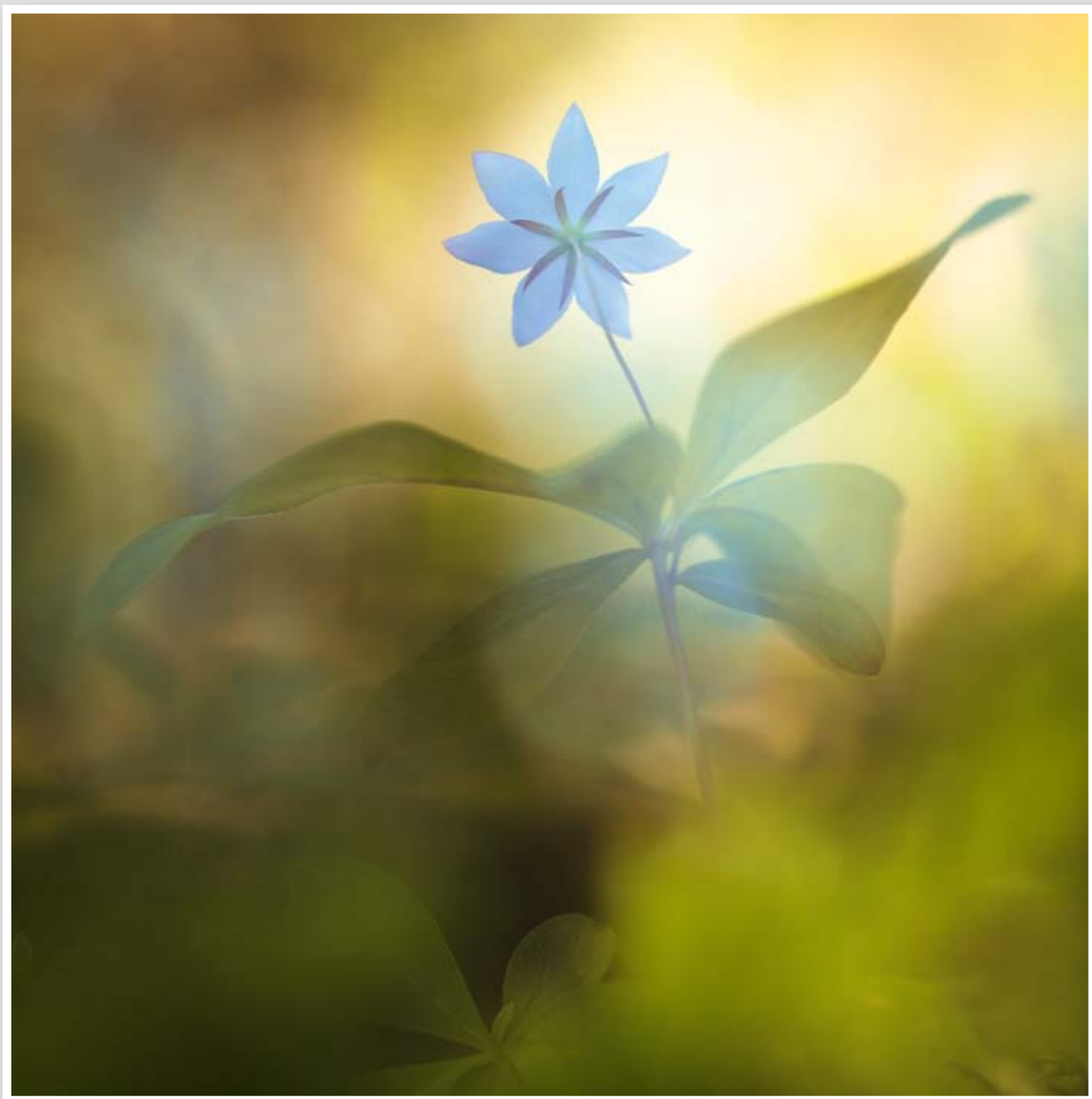
Det er deilig å legge seg på rygg og kjenne vårfølelsen fylle kropp og sinn.

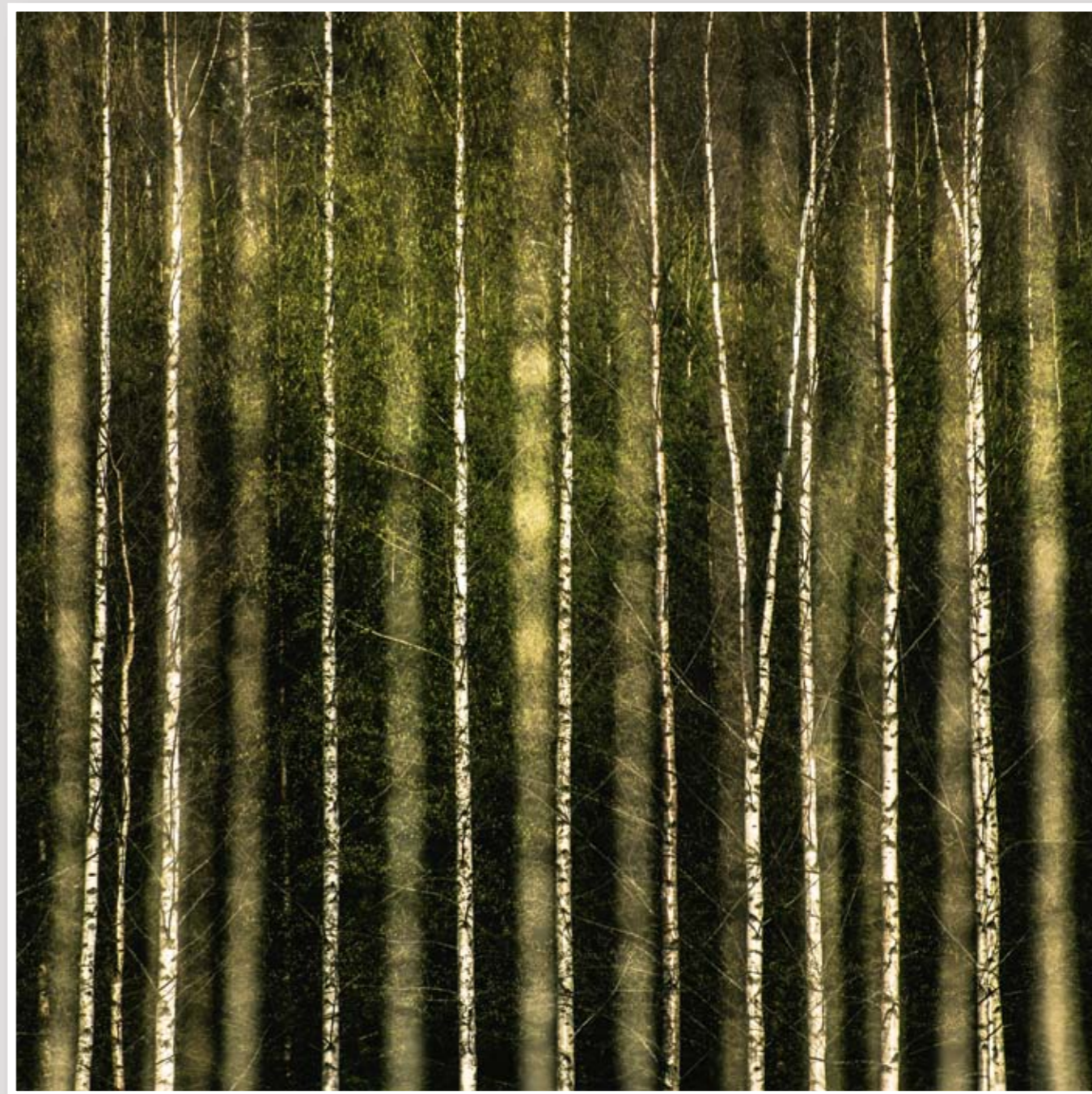
En hjortebukk nyter solnedgangen en sein vårkveld

En hjortekolle i vakkert kveldslys.

Skogstjerna jubler og strekker hals mot lyset og varmen.

Vår i bjørkeskogen

Libelle på strå. Det kan være vanskelig å få til rene komposisjoner med libeller eller vannnymfer som sitter i gresset. Ofte er det et uryddig landskap der de sitter midt nede i gresset. Her har jeg stått litt på hodet i myra, og fått himmelen som bakgrunn for strå og insekt. Pentax K-5, Pentax FA 200mm makro, ISO 1250, f14, 1/1600s.*

Kortreist naturfoto II

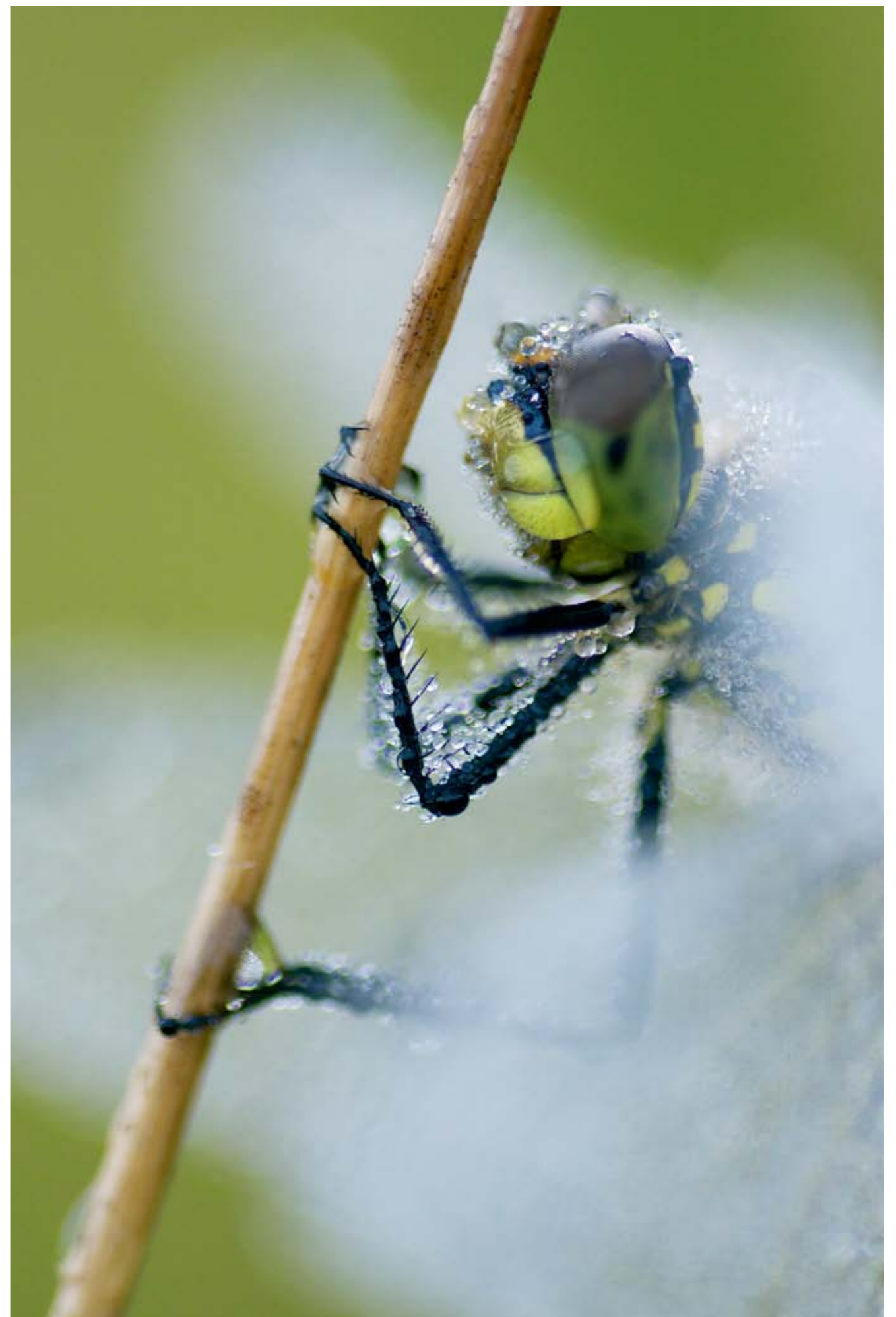
- Vinger

Tekst og foto Magnar Børnes

Historien min «Kortreist naturfoto» fikk du i forrige nummer av Naturfotografen (nr 4, 2014). Kort fortalt handlet den om naturfoto i tidsklemma, og om hvordan en travel småbarnsfase tvang meg til å finne motivene i nærmiljøet. Bildene i denne serien er også tatt i gang- og sykkelavstand fra der jeg bor.

Bildeserien har fått tittelen «Vinger». Det fins mange vinger i mitt nærmiljø, sikkert også i ditt om du ser godt etter. Sommerfugler, øyestikkere, libeller, vannymfer og til og med mygg er spennende motiver å jakte på. Det fine med disse skjøre små skapningene er at de for en stor del holder seg i ro. Finner du en blomstereng med mange sommerfugler, vil de sannsynligvis være der noen

Engel: Kort dybdeskarphet kan noen ganger være effektivt. I dette motivet ville jeg uansett ikke greid å få vingene skarpe, da syns jeg det ble finest med full blender og duse vinger i forgrunn og bakgrunn. Pentax K-5, Pentax FA 200mm makro, ISO 800, f4, 1/640s.*

Soloppgang: En lav morgensol skapte et spennende lys inn mot libellen full av doggråper. Pentax K-5, Pentax FA 200mm makro, ISO 100, f8, 1/60s.*

En hvitvinge tatt gjennom løvverket på et lite hasseltre. Uskarpe element i forgrunnen kan noen ganger fungere bra, andre ganger forstyrrer det. Pentax K-5, Pentax FA 200mm makro, ISO 400, f4, 1/1250s.*

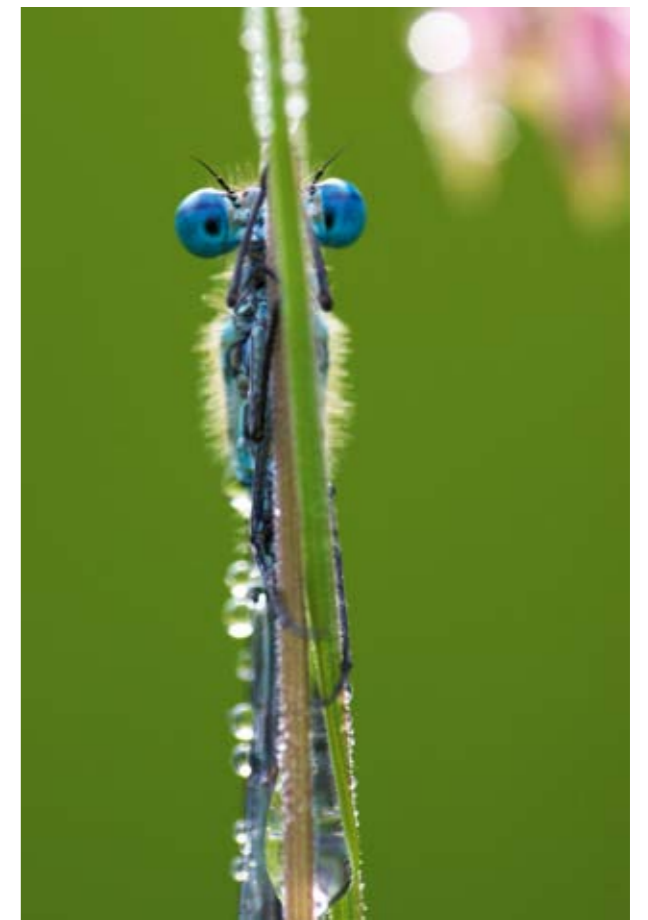
uker. Et myrlandskap med libeller og vannymfer forsvinner ikke over natten.

Her ligger også mulighetene for å planlegge gode bilder. Insekter sitter gjerne mest stille når det er best fotolys om morgenen og kvelden. Hvis du har et jordbærsted for insekter i nærheten der du bor kan du bare vente på den rette årstiden og det gode morgenlyset. En stille duggmorgen er perfekt. Med stativ og makro-objektiv er det bare å sette i gang og leke. Et tele-macro objektiv er å foretrekke, da får du en behagelig arbeidsavstand til motivet, og bakgrunnen i bildet blir mindre distraherende.

Sommerfugler kan være mer krevende å fange. Noen arter sitter der solen sist forsvant kvelden før, mens andre flytter opp i et tre eller skjuler seg andre steder om natten. Et godt tips er å jakte en varm og stille dag, med litt sol og litt overskyet vær. Da vil de ofte fly i solskinet, for så å sitte i ro når solen er borte.

De fleste bildene i denne serien er tatt innenfor et område på et par kvadratkilometer. Det gjelder å bli kjent både med naturen og de små bevingete skapningene. Da er det jo en fordel å bo i nærheten.

Gjemsel: Vannymfene er morsomme. Når du kommer nær flytter de seg hele tiden til baksiden av strået, som om det skulle hjelpe med de øynene på stilker. Pentax K-5, Pentax FA 200mm makro, ISO 250, f8, 1/80s.*

Mygg i solnedgang: Jeg lå på magen og fokuserte på denne hvitveisen i solnedgangen da denne myggen dukket opp. Den hadde nok sitt faste tilholdsted for natten her, og ble en artig variasjon i hvitveisbildene mine. Pentax K-5, Pentax FA 200mm makro, ISO 1600, f4, 1/40s.*

Lang natt med dobbeltbekkasiner

Å oppleve dobbeltbekkasiner på ei bortgjemt fjellmyr er stort. Å oppleve dobbeltbekkasiner på den samme myra i snø og med spill i hele ti timer er enda større!

Det var nettopp det jeg og to andre fikk oppleve tidlig i juni for to år siden. Vi hadde booket oss inn hos Din Tur og Terje Kolaas i Levanger for ei natt på en spillplass for dobbeltbekkasiner. Vi møttes i Levanger sentrum, før vi kjørte innover mot fjellene i Levanger. Vel framme ble det en gåtur på et par km før vi var på selve spillplassen.

Fjellmyr

En dobbeltbekkasinleik foregår gjerne på ei hellende fjellmyr, med litt kratt og rett over fjellbjørkeskogen.

Terje Kolaas stilte doghouse-telt til hver av oss tre. Teltene ble plassert utover midt ute på selve spillplassen, der det var antatt at vi skulle få gode bilder. Selv forlot Terje Kolaas oss, etter at vi hadde skrevet under på at vi aldri skulle røpe akkurat stedet, og heller ikke dra tilbake dit på eget initiativ.

Snødde kraftig

Vel etablert inne i teltene begynte det å snø kraftig ute. I løpet av en liten time lavet det ned med nysnø, slik at hele spillplassen til slutt var dekket med et 10 cm nysnølag.

KAMPER: Hannene kunne av og til møtes på grensa mellom territoriene. Da ble det litt "slossing" uten direkte nærkontakt.

Dermed trodde i alle fall undertegnede at denne natta ikke skulle bli noen suksess. Det skulle vise seg å bli totalt feil. For like etter ankom de første dobbeltbekkasinene. I løpet av kort tid var det dobbeltbekkasiner overalt rundt teltene våre, de nærmeste på bare et par meter. Og, de satt slettes ikke bare rolige og sturet over nysnøen. Nå skal det legges til at snøbygene ga seg etter hvert, og utover natta revnet også skydekket. Om morgenen tittet like godt sola fram.

Utenom det vanlige

Dermed ble det ei natt helt utenom det vanlige på leiken sammen med dobbeltbekkasinene. Mens de natta før hadde holdt på i kun fire timer, og da på den mørkeste delen av natta, holdt de det gående i hele ti timer sammenhengende denne natta!

Om det var lyset på grunn av nysnøen som gjorde dette, eller om det var andre faktorer som spilte inn, blir bare gjetninger.

Fakta er at vi alle tre fikk ei natt blant dobbeltbekkasinene som vi seint vil glemme. Mange bilder ble det også, av en art hvor hannene har et merkelig kort spill, korte territoriekamper med andre hanner og oppsøkes av hunnene på litt anonyme og bortgjemte fjellmyrer.

Tekst og foto Einar Hugnes

MORGENLYS: Det vakre morgenlyset som vi ble velsignet med, la ikke akkurat noen demper på spilliveren.

PRISSET SNØEN: Om denne dobbeltbekkasinen priset nysnøen på bakken, skal vi ikke direkte hevde. Snøen la i alle fall ingen demper på spillet.

FLAKSET TIL: Det var om å gjøre å markere overfor rivalen hvor grensa mellom dem gikk.

SPILLPLASSEN: Hele spillplassen ble dekt med et 10 cm nysnølag om kvelden. Her hviler tre individer ut etter den lange spillnatta.

MANGE: Det ble mange bilder av dobbeltbekkasiner i ulike positurer gjennom ei lang spillnatt.

Flugornas rike

Med kameran i ett fast grepp, stadiga skor på fötterna och byxfickan full med batterier ger jag mig förväntansfull ut på min dagliga fotosejour. Bland trädgårdens lupinblad och prästkragar eller i skogsgläntans mossa hoppas jag som alltid på att kunna ta åtminstone

Jo, flugor, flugor, flugor ! I sanningens namn så hittar jag väl en del annat också men när jag kommer hem och kollar igenom bilderna och min man frågar "fick du någon fin bild idag" så blir svaret alltför ofta " ja, på en fluga!" .

Blomfluga

en toppenbild och några helt ok. Helst då på en skimrande skalbagge med långa uttrycksfulla spröt eller på en förunderlig insekt som jag aldrig lagt märke till förut. Vad är det då som bjuds mig dag efter dag?

Text och foto Ylva Sjögren

Förunderliga fakta

Förra sommaren kändes det som om det bara fanns flugor att fota. Till och med på semestern i Norge! Denna sommar däremot har det funnits gott om olika insekter. Samtidigt har jag upptäckt hur oändligt många sorts flugor det finns och hur fantastiskt de är konstruerade. Med små tofflor på fötterna som gör att de kan hänga upp och ner i taket utan problem och att de har makalösa ögon.

Det finns 100000 flugarter i världen. I Sverige finns det ca 6000. På latin heter de Brachycera och är en underordning av av insektsordningen "tvåvingar." Det är ingen ände på alla benämningar vi har på dem. tex Borrflugor, daggflugor, dansflugor, lusflugor, köttflugor, fladdermusflugor mm. Arten Blomflugor har 78 släkter i Norden. De liknar getingar men skillnaden är att de har två vingar mot getingens fyra. Likheten med getingen skyddar den effektivt mot attacker från fåglar och andra insektsätare. Vissa flugarter kan frambringa hela åtta generationer på ett år. Inte undra på att man ser dem överallt! Det finns en hel del sjukdomar och äckligheter i deras spår också och jag ska inte gå in i detalj på det, men nämna en del kuriosa i alla fall. Tex att stekelflugornas larver lever som parasiter i bakkroppen på getingar, bin, humlor och gräshoppor. De lever alltså i en annan levande varelse. Mindre trevligt!

Bromsar tillhör också flugfamiljen och är verkligt snabba flygare. Boskapsbromsen eller med ett annat namn, fäbromsen kan flyga med en hastighet av 60 km i

Snäppfluga

Husfluga

Guldfluga

timmen. Dessutom brummar den högt i motsats till andra bromsar. Honornas mundelar är som stilettlika blad som de använder till att bita bort huddelar med. Vem har inte sett kor och hästar vifta frenetiskt med öron och svans för att slippa ifrån deras bett. Älgfluga är en annan mindre trevlig fluga som naturfotografer får stifta bekantskap med så här på höstkanten. Arten är relativt ny i vår nordiska fauna och de är som aktivast nu i augusti till och med oktober. De söker värddjur inför kläckningen. När de landar på sitt tilltänkta offer bryter de av vingarna för att fortsatt leva resten av sitt liv där. De märker ingen större skillnad på om offret är ett djur eller en människa, men tack och lov kan de inte utvecklas vidare genom människoblod. Men de är

nog så envetna och svåra att bli av med. Jag hade en i håret som kröp runt där i ett dygn trots att jag tvättade det och rufsade i det så att jag såg helt sjövid ut. Inte går det att ha ihjäl dem heller för de har hud som en elefant.

Något annat som jag förundrats över i hög grad så är det fasettögonen. De består av en hel mängd linser där ljuset från varje fasett samlas till en enda syncell och ger 1 pixelbaserad bild. Ibland har jag faktiskt funderat på om de ser flera bilder samtidigt men så är alltså inte fallet. Fasettögon är extremt känsliga för rörelser. Vilket varje makrofotograf är djupt medveten om. En intressant sak är att spindlarnas fasettögon kan skapa en bild med en syn baserad på flera bilder ur olika synvinklar som sedan

Parasitfluga

Egentlig fluga

Styltfluga

smälts samman till enda bild med mycket hög upplösning. Inte konstigt att spindeln springer och gömmer sig bara man börjar fundera på att fota den. På Wikipedia kan man läsa om ögon. " Hur en så komplex struktur som ögats projicering skulle ha kunnat utvecklats av sig själv sägs ofta vara en svår fråga för evolutionsteorin" Det kan man verkligen förstå!

Till sist

Innan ni tröttnar helt på alla dessa flugor vill jag bara säga ett par ord om Dansflugan.

Slank, svart eller gulbrun svävdansar den ovanför vattenytan inför parningen. Strax innan parningen går

av stapeln räcker hanen ofta en liten gåva i form av ett nyfångat byte till honan. Rart!

Hur har jag då känt mig ibland när jag kommit hem efter en fototur med grusade förhoppningar och med enbart flugbilder i kameran? Det har funnits stunder då jag med vemod sett framför mig hur jag skulle komma att tituleras inom naturfotovärlden. " Ylva - Flugfotografen." Men efter att ha upptäckt mer och mer om flugor och förökad min kunskap om deras variationsrikedom så känns den eventuella titeln inte så dyster längre.

Mina bilder visar ett smakprov att utbudet. Har jag artbestämt någon fel så rätta mig gärna.

Blomfluga

Snäppfluga

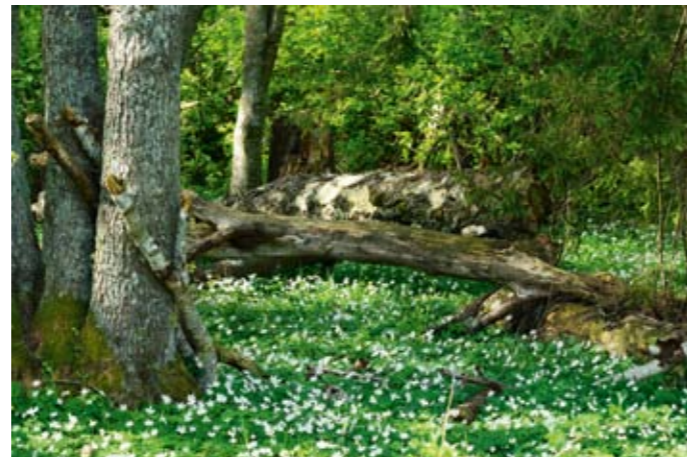
Jakten på den rutiga blommman

Klockan är fem på morgonen. Morgonens solstrålar letar sig ner genom det skira lövverket i allén längs vägen ut mot Sandemars naturreservat. Är tillsammans med Anki Hammar, en av värdarna för morgonens utflykt, på väg ut till maj månads fotoutflykt arrangerad av BioFoto Stockholms medlemmar. Om trekvart ska vi vara framme. För mig hägrar en rutig blomma som jag sedan länge velat fotografera, och i det här naturreservatet ska den finnas. Bara vi inte är för sent ute. Våren kom ovanligt tidigt i år, så det finns en risk att den redan blommat över.

Text och foto P-O Gråd

En del av BioFoto-gruppen har siktat de första blommorna.

Trots att det var sent på säsongen blommade vitsipporna för fullt.

Naturreservatet, som ligger strax väster om Dalarö i Stockholms innerskärgård, är mest känt för sitt rika fågelliv. Väster om Sandemars slott breder strandängar ut sig och i öster ligger Södertörns finaste rikkärr. I reservatets sydvästra del finns skogklädda bergsuddar och fina badklippor. Ett fågeltorn nere vid strandängarna gör det lätt att skåda ut över fågellivet. Under alla årstider kan man se mängder av olika fågelarter. Vår och höst finns vadarfåglarna på plats och under vinterhalvåret kommer sjöfågel och sångsvan. Rikkärrsområdet som sköts genom slätter har en rik flora. På försommaren kan man hitta majviva och tätört, och senare under sommaren blommar arter som ängsnycklar, gulyxne, kärrknipprot och slätterblomma.

Väl framme samlas snabbt ett tjugotal entusiastiska naturfotografer vid p-platsen. Många har kommit för att fotografera kungsängsliljan, som den rutiga blommman heter. Medan vi huttrar lite i den kyliga morgonluften ger Anki och vår andra värd för dagen, Fredrik Nilsson, en kort presentation av reservatets omgivning och beskriver hur vi kan röra oss genom markerna. Kort därefter sätter vi av längs stigen.

Reservatet är lättorienterat och i den del vi rör oss i kan vi följa en stig som för oss runt en udde ut mot innerskärgården. Solen skiner och börjar värma såväl frusna fingrar som den dagtäckta marken. Doften av det fuktiga gräset letar sig in i näsborrarna och den friska,

fuktiga luften fyller lungorna. Fågellivet är livligt så här tidigt på morgonen och det kvittras i varenda buske och trädtopp. Storstaden känns plötsligt väldigt långt borta trots sin närhet. Ett behagligt lugn infinner sig.

Efter ett par hundra meter siktas några få liljor utspridda i ett vassnär. Är det här de enda som är kvar, tänker jag. Jag ser mig om, men inser att på den här platsen finns i alla fall inte fler än dessa. Jag får leta vidare längre fram i hopp om att finna fler. I nästa stund ligger jag ändå på marken med min makro-glugg, precis som de andra fotograferna. Djupt koncentrerade försöker vi med den ena vinkeln efter den andra för att få till den perfekta bilden. Jag använder olika bländare för att få ett lagom kort skärpedjup, och fokuserar manuellt för att få skärpan på rätt ställe. Jag provar att dölja blommorna bakom gräs för att få lite drömsk oskärpa. Reflexskärmen jag tagit med mig kommer väl till pass för att ge lite extra ljus på skuggsidan. Solstrålarna har ännu inte hunnit torka bort daggen och i motljuset glittrar vattendropparna som diamanter. Jag kan höra hur kamerornas slutare smattrar runt omkring mig.

Så småningom skingras gruppen och jag följer en mindre klunga vidare längs stigen. Vi passerar en skiljeväg där man väljer att gå fram till fågeltornet, men vi tar stigen mot strandängarna längre fram. Vi kommer ut ur skogen vid en liten höjd och där i slutningen växer orkidén Adam och Eva. Några andra fotografer som redan är på plats ligger raklänga på marken och fotograferar de små orkidéerna, medan andra korkat upp sina kaffetermosar.

Värden Anki Hammar har intagit skottläge.

Och visst smakar kaffet extra gott när man sitter i solen på en berghäll och framför sig har en färggrann matta av orkidéer, kungsängsliljor och gullvivor.

Efter kaffepausen fortsätter vi ut mot strandängarna. Där ute kanske det finns fler liljor än de enstaka vi hittills sett. Vi har varit ute i flera timmar nu men jag hoppas fortfarande på att hitta de där överdådiga mängderna som jag hört talas om. När vi närmar oss anar jag något rödbrunt i gräset längre fram. Plötsligt uppenbarar sig tusentals kungsängsliljor. Strandängarna är fulla av blommande skönheter. Kungsängsliljorna hade inte blommat över och ryktet om blomsterhaven stämde.

Vilken orkidé som är Eva och vilken som är Adam är inte klarlagt.

Kungsängsliljan lär ha införts från Nederländerna på 1600-talet.

Med största bländaren avtecknar sig Kungsängsililjan tydligt mot solskivan.

Lyckan är total. Det var naturligtvis hit vi skulle ha begett oss direkt under den första timmen, när daggen fortfarande glittrade i gräset. Nu har det torkat upp men blommorna är fortfarande vackra. Jag fotograferar blommorna i alla tänkbara vinklar, i motljus och sidljus, med och utan reflexskärm. Jag stoppar gräs i motljusskyddet för att få lite diffusare bilder. Jag blandar närbilder med bilder tagna på lite avstånd i ett försök att fånga blomsterprakten i har för våra fötter. Efter en lång stund av total koncentration, och med mängder av bilder på minneskortet, inser jag att mitt sällskap promenerat vidare längs stigen. Men området är inte stort, så vi lär inte vara långt från varandra.

Nöjd med de bilder jag fått bestämmer jag mig för att fortsätta utåt den skogklädda udden. I skogsbrynet växer det fortfarande vitsippor i mängd trots att det är långt in i maj. Genom skogssnåren ser jag det glittrande vattnet när jag vandrar ner mot stranden. Nu känner man att man är i skärgården, om än i de inre delarna. Här hör och ser man olika sjöfåglar som är typiska för skärgården. Skarv, ejder, mycket gäss och så tärnor och mås förstås. Tärnorna dyker efter småfisk, men jag har inget objektiv som passar för fågelfotografering så några bilder på dem försöker jag mig inte på. Det är skönt att sätta sig på en klippa och bara njuta av solen, det kluckande vattnet, alla fågelläten och de dykande tärnorna.

Jag fortsätter efter en stund längre ut längs stranden, rundar udden och går längs en blöt strandäng där jag undviker att störa en gässfamilj med småttingar. Så småningom kommer jag ikapp Anki och ett par fotografer till från BioFoto-gänget. Solen står högt nu och ljuset är hårt. Vi har varit ute i över sex timmar och tröttheten börjar

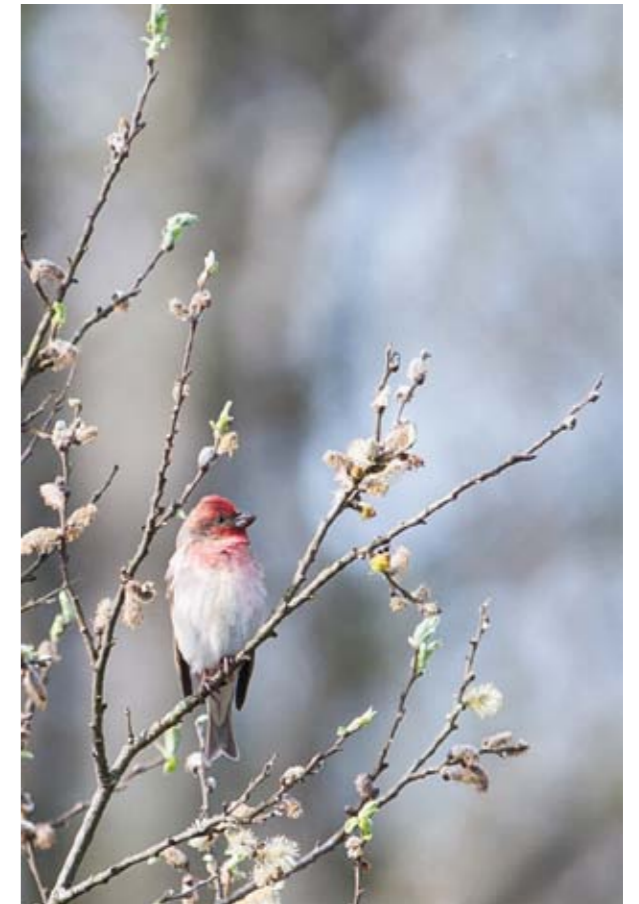

Bortom den blommande strandängen skymtar Sandemarsfjärden.

så smått smyga sig på. Det börjar bli dags att ge sig tillbaka mot p-platsen. På vägen finns gott om storväxta gullvivor och det blir några försök med gullvivor i motljus innan vi ger upp för den här gången.

På väg tillbaka mot bilen ringer Ankis telefon. Det är Arne Berneklint, en av de sammanhållande i Stockholmssektionen, som ringer och säger att han ger sig iväg hemåt, men att vi inte får missa rosenfinken i videsnåret på vår väg tillbaka. Vilket videsnär, tänker vi. Inte hittar vi det där videsnåret. Det hade varit roligt att få se rosenfinken, den lilla fågeln med intensivt rött på huvud och bröst, men hur vi än letar hittar vi den inte. Men Arne har fått bilder.

I bilen på väg hem återkommer jag hela tiden i tankarna till strandängarna och funderar ut en strategi för hur jag ska göra bilderna nästa vår. Jag ska gå direkt till strandängarna en solig morgon med dagdroppar i gräset. Eller varför inte en dimmig morgon? Det skulle kunna bli riktigt stämningsfullt. Men det blir fler turer innan dess. Jag kommer att åka ut vid olika årstider, kanske ta med mig lite annan utrustning för att även kunna få bilder av djurlivet. Det finns mycket kvar att upptäcka och fotografera i detta vackra naturreservat. Men framför allt är jag väldigt nöjd med att jag fick se det omtalade havet av rutiga blommor och att jag fick möjligheten att fotografera det.

Rosenfinken gäckade oss, men fångades av en annan BioFoting. Foto Arne Berneklint.

Per-Olof Gråd. Jag har fotograferat sedan 15-årsåldern. I naturen fotograferar jag företrädesvis landskap och då gärna karga kustmiljöer och fjälltrakter, men ibland kommer även makroobjektivet fram och då blir det mest olika växter som fastnar på sensorn. Jag har gått den långa vägen från att ha framkallat mina svartvita bilder i skolans och eget mörkrum. Numera är det till hundra procent digitalt som gäller.

Morgonsolen värmer gott vid kaffepausen i orkidébacken.

Enligt Linné kallas gullvivan i olika delar av landet för t.ex oxelägg, nyckelblomster, kärringtänder eller yxägg

Lågsäsong på orrens myr

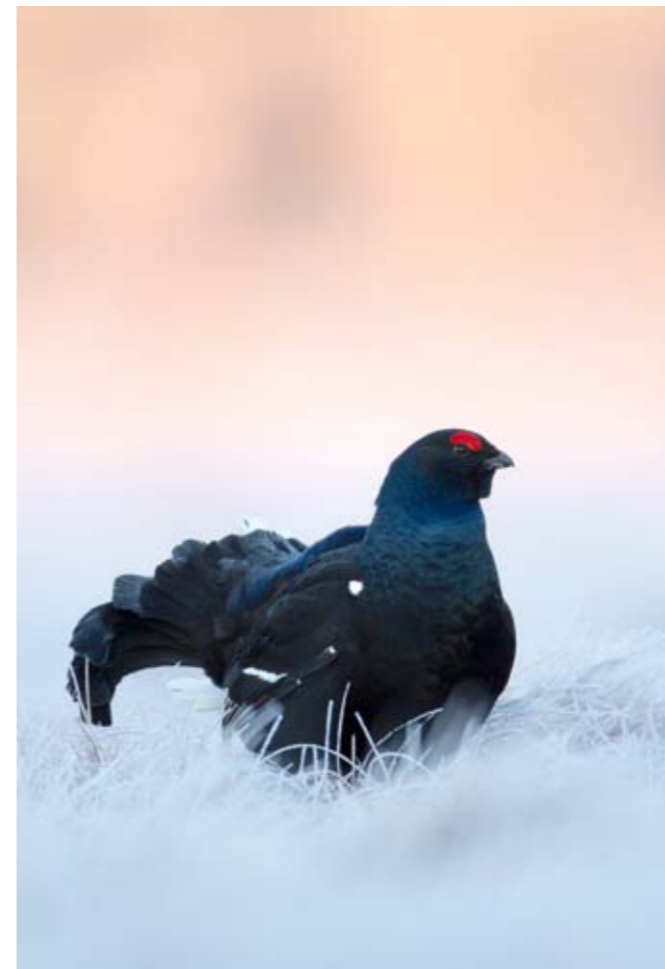
Under några intensiva vårveckor riktas många av våra blickar mot orrens spelplatser där ett spektakulärt skådespel utspelas till många fotografers glädje. Men under resten av året är orren en

Himlen är stjärnklar och den frostiga myren knarrar under kängorna. I pannlampans sken står andedräkten som ett moln framför ansiktet. Vi är inne i slutet av november och befinner oss så långt bort man kan

Text och foto Daniel Nordgren

tämligen bortglömd art, detta trots att den faktiskt går att hitta på sina spelplatser även då. Jag packade kameran och begav mig ut till orrens myr under en helt annan tid på året.

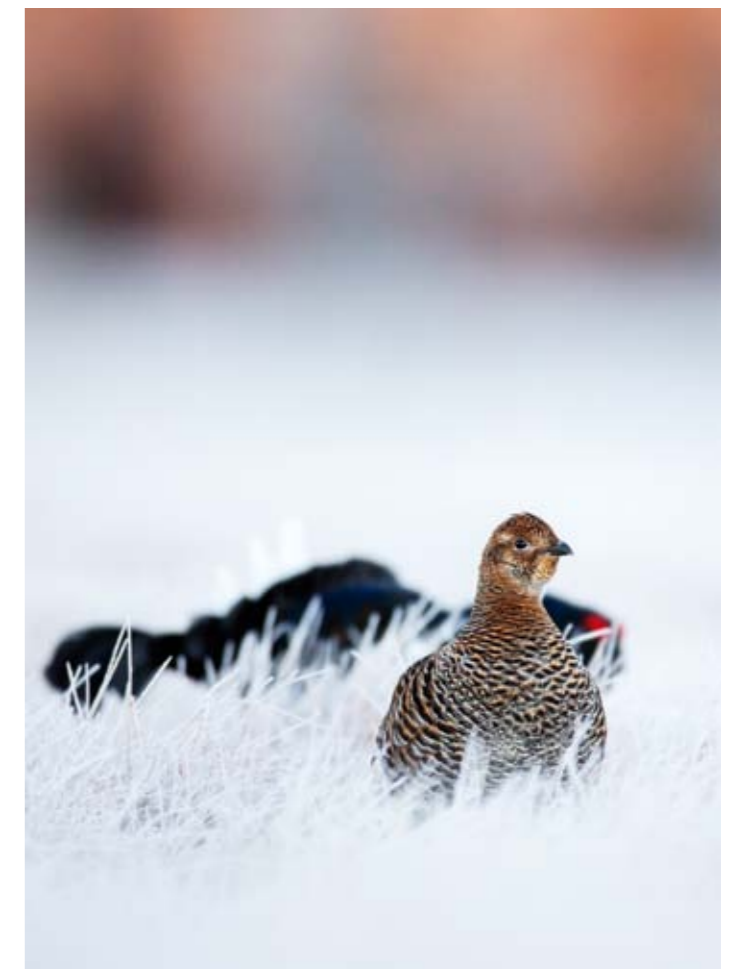
komma från de där intensiva vårveckorna i månadsskiftet april-maj då många av oss vanligtvis besöker orrens spelplatser med kameran i högsta hugg. Men faktum är att orren går att hitta på sin spelplats under större delen av året. Tupparna verkar vara synnerligen stationära och ofta ser jag dem stå framför gömslet i gryningen, året om, sommar som vinter. Trots det har jag aldrig gett mig på att fota orre vintertid tidigare. Givetvis räknar jag inte med

några actionfyllda bilder när jag nu besöker myren men min förhoppning är att kylan och det kalla ljuset i alla fall ska ge mig möjlighet att avbilda orren i en annan miljö än brukligt är.

Myren är stor och trots att jag känner till den väl så tar det ett tag innan jag hittar fram till gömslet i mörkret. Jag tänder värmaren, öppnar en fotoglugg och riggar kameran. Strax därefter kryper jag ner i sovsäcken och slumrar till en stund. Tankarna söker sig ofrånkomligt till våren då orrens karaktäristiska spel ljuder över landskapet, till de intensiva striderna på den framtinade myren utanför gömslet och till hönveckan.

Utanför gömslet stiger solen sakta och morgonen har nästintill övergått i förmiddag när jag plötsligt rycks ur mina funderingar. Vingslagen utanför gömslet signalerar att tupparna är på plats men jag låter det för säkerhets skull gå en stund innan jag tittar ut. Där står sjutton tuppar framför gömslet. Deras svarta fjäderdräkt står i skarp kontrast till den frostiga myren och endast de röda ögonbrynen sätter lite färg på anrättningen. Som väntat är det inte alls samma fart på myren som under våren men ett par tuppar ser trots allt ut att ha något ouppklarat mellan sig. Ögonbrynen sväller, de blåser upp sig och med stjärten i vädret ryker de faktiskt ihop ett par gånger. Genom fotogluggen betraktar jag skådespelet. Lugnet infinner sig dock snart och alla verkar finna sin plats. Solen vandrar sakta in över myren och i samma stund som den träffar tupparna låter jag kameran börja jobba. Eftersom jag varit lite fundersam

över hur de ska reagera har jag ställt in tyst tagning men de ser inte ut att ta någon notis om mig över huvud taget. Jag fotar på en bra stund innan de som på en given signal lyfter samtidigt och försvinner bort över skogen. En fin morgon på orrarnas myr är över men lågsäsongen har gett mersmak och det kommer inte att dröja till våren innan jag besöker gömslet igen!

Vinterlandskap

Vinteren er på hell de fleste steder nå. Arkivet har fått et påfyll av bilder preget av hvite og kalde elementer. Kolbjørn har et slikt arkiv som han deler med oss i det følgende:

Jeg er bosatt like utenfor Stavanger og har en stor interesse for naturfoto. Selv om det blir mange turer i fjæra og selv om jeg har en stor fascinasjon for fugler, er det noen annet som trekker enda mer. Skigåing og vinterlandskap. Når ungene var små kjøpte vi en gammel hytte på fjellet, bygd under krigen med enkel standard, like ved fylkesgrensen mellom Rogaland og Vest Agder.

Hytta har vi brukt som utgangspunkt for mange fjellturer. Det å pakke sekken for en full dagstur, spenne på seg skia og legge i vei, gir en fantastisk frihetsfølelse. Om været tillater det, kan det fort bli noen mil på ski. Da får vi ofte flere flotte

naturopplevelser med på turen. Det å gå på ryper som ligger i dokk, møte elg på nært hold, se ryper som beiter på fjellbjørka og sist, men ikke minst, alle spora i snøen. Det vitner om et rikt dyre- og fugleliv.

Skigåing ut i ingenmannsland betyr at du må lage løype selv. Noen ganger kan det være ekstra tungt og vi kommer ikke så langt av gårde, men trim blir det nok av. Fruen er ofte med, men har ikke alltid like stor forståelse for

Tekst og foto Kolbjørn Pedersen

alle stopp underveis. Noe som jo fører til at det blir enda travlere for meg som må skynde på for å ta igjen det tapte. Med noen kilo fotoutstyr i tillegg blir det bare litt ekstra trim. Selv om vi gjerne går de samme turene flere ganger, legger snøen seg forskjellig fra år til år så det er alltid noe nytt å se. Jeg tar meg selv i å tenke at her må jeg ta turen sommerstid, med telt og fiskestang. Så var det den tiden da. Kanskje neste år. En av det flotteste turene jeg tar, er til en bortgjemt dal noen timers skigåing fra vei. Her går ingen folk, ingen spor uten dem du lager selv. En stille og kald vinterdag oppe i denne dalen er bare magisk. 1000 moh. Stillheten er total. Du mister liksom alle lydreferanser. En av de opplevelsene som er vanskelige å gjengi i etterkant med lyd og bilde. Må bare oppleves.

Fordelen med å ha en base er at du får med deg hele døgnet. Nå skal det jo sies at de fleste dager er ikke så fantastiske at jeg spretter opp før soloppgang, men de få gangene naturen virkelig viser seg frem, har jeg fått noen bilder. Likeså gjelder ettermiddag/kveld, når sola er på vei ned, temperaturen synker og et magisk rosa skjær legger seg over snødekte fjellsider. Da er det fint å kunne ta sekken på og fange øyeblikka. Min yngste sønn som nå går på skigymnas, kommer rett som det er og minner meg på at "nå far, nå må du ut, sjekk det lyset". Noe har han fått med seg. Til slutt kommer skumringstimen eller blåtimen som det vel heter på fjellet. Da tenner fruene stearinlys og resten må finne annet å gjøre inntil dag har blitt kveld.

Skarp til (hundre) tusen

Mitt favoritt-teleobjektiv er en Nikon AFS 400/2,8 II. I fjor kom Nikon med en ny utgave av denne, og det tiltrakk seg selvsagt min interesse. Men da prisen ble offentliggjort, ble jeg mildt sagt forundret, 113 000 kostet herligheten. Med et slikt beløp foran seg må selv den mest entusiastiske «gearhead» naturfotograf tenke seg om noen ganger.

Hvorfor 400 mm?

De av oss som liker å fotografere dyr og fugl, må ha et teleobjektiv. Det er kjekt med mange forskjellige, men ganske upraktisk og forferdelig dyrt. Derfor ser vi etter hvilket objektiv som kan gi best rekkevidde til det vi oftest skal ta bilder av,

Tekst og foto
Pål Brenne

naturfotografen@biofoto.no

det som gir best skarphet, best autofokus, best lysstyrke og lavest vekt. Det fins selvsagt ikke ett objektiv som gjør alt dette «best», men for meg er det ett objektiv som kommer veldig nær alt dette. Det er mitt seks år gamle Nikon Afs 400/2,8 II, i lys grå utgave.

For noen år siden testet jeg dette objektivet opp mot de fleste av Nikons andre superteler: alle varianter av 300/2,8 og 500/4 samt 600/4 VR. Jeg sammenlignet med alle tenkelige (og utenkelige) kombinasjoner av telekonvertere. Det var en vanvittig omfattende jobb, men det ga en veldig enkel konklusjon. For meg er 400/2,8 afs det mest anvendelig objektivet i telekategorien. 400'en ga uovertruffent god skarphet og bokeh (bokeh = hvordan området utenfor fokus blir gjengitt). Jeg liker at dette området er veldig mykt uten harde kanter rundt høylys som reflekser i vann eller kanter rundt greiner på trær. Det var dessuten like godt med 1,4 konverter som 500/4 afs vr var uten, og bedre med 1,4 konverter og 2x konverter enn 600/4 var med bare en 2x konverter (brennvidde $400 + 1,4x + 2x = 1120$ mm, brennevidde $600 + 2x = 1200$ mm). Konverterne det er snakk om, var Nikons TC 14e og Tc20e III. For å kunne montere dem etter hverandre må du file bort en liten metallbit i fatningen. Det er gjort på 10 minutter og gjør at du kan bruke konverterne sammen og også få dem til å passe fysisk på eldre manuell optikk. Metallbiten er selvsagt fjernet på alle mine konvertere. Det eneste minuset med min favoritt er at den ikke har VR (vibrasjonsdemping for håndholdt fotografering) og har relativt høy vekt. Det siste er ikke til å unngå, og faktisk er min favoritt med sine 4,4 kg som lettvekter å regne mot mange av de andre telene. Nikon har også en VR utgave,

nyere enn min afs. Den blir lovprist av alle som har brukt den, så jeg måtte selvsagt teste ut den da den hadde vært på markedet en stund. Objektivet er fantastisk, men den eldste er bedre. Jeg skal innrømme at forskjellen er veldig liten, men jeg har i en lang periode hatt begge og hver gang jeg skal fotografere fra stativ er det den eldre afs'en som blir valgt. Den har litt mykere bokeh og gir også bedre kontrast de gangene jeg må opp i 800 mm eller mer.

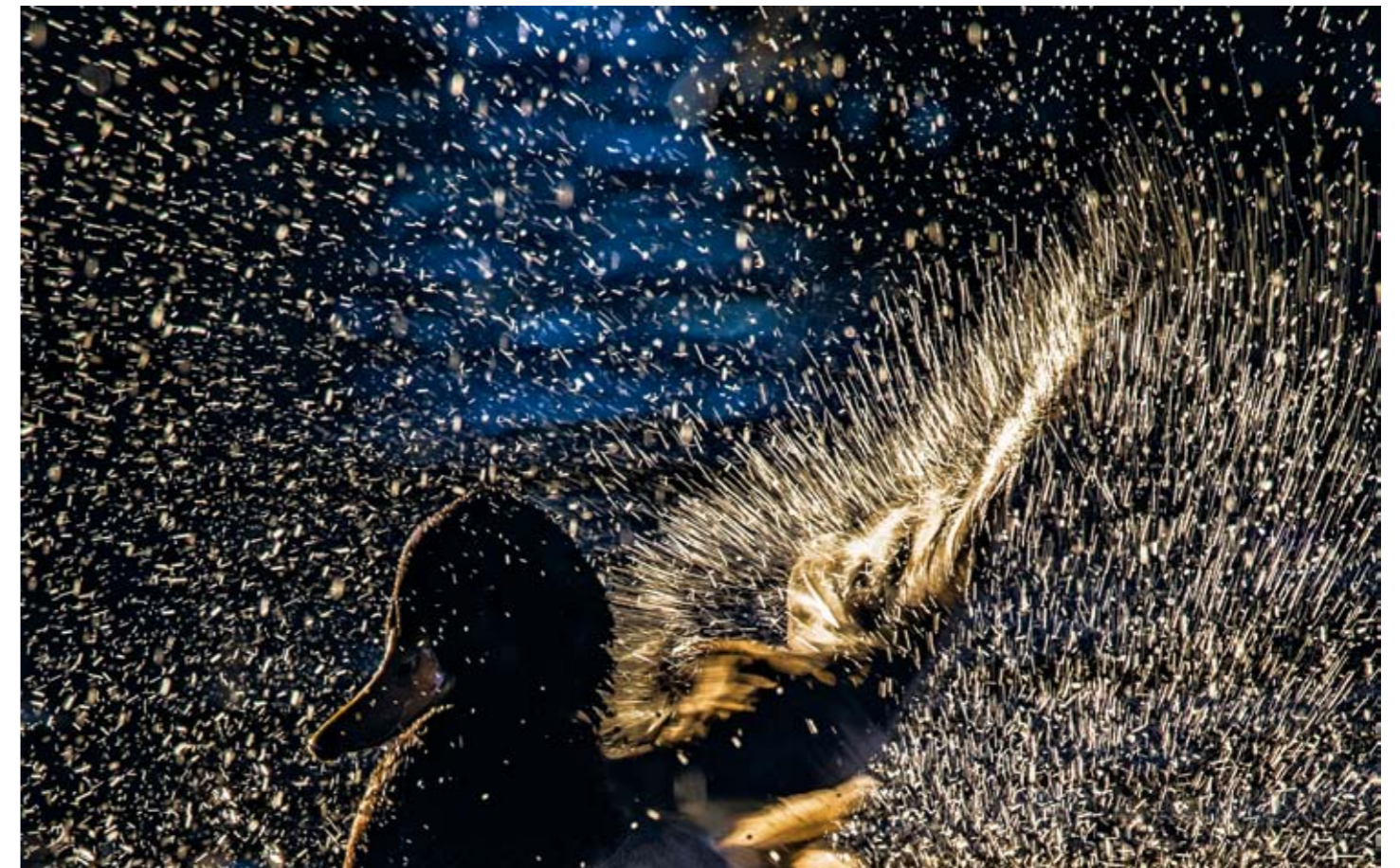
Nytt og bedre?

Da Nikon kom med en ny 400/2,8 var selvsagt interessen der med en gang. Jeg så på bilder og leste spesifikasjonene. Lettere med 600 gram (800 gram i forhold til AFS-VR)! Stativfestet mye nærmere kamera! Fantastiske nyheter: Med tyngdepunkt nærmere kroppen kan jeg kanskje holde det med albuen støttet mot brystet. Jeg ble veldig interessert, dette kan bety at dette objektivet kan brukes håndholdt i lange økter og ikke bare et halvt minutt av gangen som er maks med mitt nåværende. Solblender i ett stykke: en stor forbedring fra den todelte varianten som tok altfor stor plass i bagasjen, men uten betydning for meg ettersom jeg sluttet å bruke den originale for lenge siden. En sammenleggbart variant fra Aqua Tech har vært en god følgesvenn og kan pakkes helt flatt under transport.

Stativfoten, like høy som alle de andre så det ut til, men med en betydelig forskjell, den er vinklet framover. Enda et pluss for meg. Jeg har irritert meg over at jeg ikke har kunnet sette objektivet ned i beltet for å spare vekt fra skuldrene når jeg går lengre distanser og vil ha kamera «skuddklart». Men nå med spaken på stativfestet vendt

Nikon D4s, Tamron 150-600 på 460mm, f 6,3, 1/320 sek, Iso 1000, utsnitt ca 1/2 av hele bildet.

Stokkand, Nikon D4s, AFS 400/2,8E FL + tc14e f. 6,3 1/400 s. Iso 320, utsnitt ca 1/5 av hele bildet

Stjertmeis, Nikon D4s, Tamron 150-600 på 600 mm, f/8, 1/640 s. Iso 5400, Utsnittet er 1/4 av hele bildet.

mot fronten av objektivet kan jeg stikke denne inn i beltet på buksa eller hoftebeltet på ryggsekken og få betydelig hvile for skuldra og samtidig ha kamera helt «skuddklart», kanskje.

Men så var det skarphet, bokeh og bruk med konvertere. Ingen teknisk informasjon eller bilder kunne fortelle meg hvordan det var. Og prisen: 113 tusen spenn. Da bør man være sikker på det faktisk er en forbedring fra det man har fra før.

Utlån

Kan man få låne og teste ut et slikt objektiv før man kjøper? Ingen fotobutikker i Oslo hadde objektivet inne, og hadde heller ingen informasjon om når de ville få det. Mao fikk jeg ikke engang mulighet til å teste ut vektfordelene og håndholdbarheten i butikk. Men på vestlandet er det en fotobutikk som ikke bare tar inn teleoptikk så fort det lar seg gjøre, men som også var villig til å la meg prøve ut objektivet for test i Naturfotografen.

Siden prisen er såpass avskrekkende syns jeg det ville være interessant å se hva du faktisk får for hundretusen kroner, så jeg spurte om jeg kunne få en Tamron 150-600/6,3 med i samme sending. Den koster ti tusen kroner. En sammenligning ville være interessant. Hvor mye mer får du om du betaler 103 tusen mer? Arnt Ove la ved en Sigma 150-500/6,3 til 5 500 kroner i tillegg, så vi kunne se hva den kunne yte til sammenligning.

Testen

Det er som risikosport å regne, å gå løs på en test som skal være seriøs og gi vettug informasjon om relevante forhold for en naturfotograf. En bitteliten unøyaktighet og hele testen blir verdiløs. For ikke å snakke om risikoen for å få en mengde mail fra folk som mener at du ikke har gjort ting riktig. Ikke har jeg kapasitet til å vurdere alt som kan være interessant heller, men jeg har da plukket ut noe.

- skarphet og bokeh vurdert subjektivt under kontrollerte forhold innendørs på 10 meters avstand.

- skarphet og til en viss grad bokeh subjektivt utendørs på langt hold, ca 75 m og ca 686 m. Forholdene er litt mindre kontrollert, fordi værforhold kan gi små endringer fra minutt til minutt. Litt stigende varmluft kan få et hvilket som helst superobjektiv til å se ut som det er lagd av colaflaskebunner.

- i praktisk bruk på korte fototurer. Ettersom jeg ikke klarer å gå rundt med mange teler hengende rundt halsen og ta bilder i rask rekkefølge med ulike kombinasjoner, er ingen direkte sammenligning mulig. Det blir snakk om min subjektive opplevelse og hva jeg har klart å bruke objektiven til i de gitte situasjonene. En annen fotograf vil med samme objektiv kunne få andre resultater på samme tid og sted.

- brennvidder som er sammenlignet: 400 mm, 560-600 mm, 680 mm, 800 mm, 1 120 mm

I de kontrollerte sammenligningene har jeg brukt live view for å få korrekt fokus, og kontrollert at fokus ikke har

Her er testobjektene: fra venstre Nikon AFS 400/2,8 II, Nikon AFS 400/2,8 G VR, Nikon AFS 400/2,8 E FL, Tamron 150-600/6,3 og Sigma 150-500/6,3

Nikon AFS 400/2,8E FL + TC14e effektiv blender 4 (full åpning)

avveket ved hjelp av skråstilte linjaler ved siden av det fokuserte området. Solid stativ og hode (Sachtler eng 2 CF, og Sachtler FSB8), speillås, elektronisk første lukkergardin og snorutløser for å unngå vibrasjonsuskarphet. VR er avslått. Alle Nikonobjektiven er brukt med en lavere stativfot fra RRS/wimberley (med arca swiss spor) for å gi enda bedre stabilitet. Sigma og Tamron har ikke utskiftbare stativfotter, så de fikk bare en liten arca swiss plate påmontert det originale stativfestet. Kamera er Nikon D810. Dette kamera har 36 megapiksler, noe som setter all optikk på hard prøve. Dessuten har det elektronisk første lukkergardin, så uskarphet grunnet vibrasjoner i kamera er minimalisert. Bildene er tatt i Raw og konvertert i Lightroom og gitt akkurat samme behandling.

Resultatet

Kort avstand - kontrollerte forhold

400 mm full åpning

Det er slik jeg tror mange vil bruke disse objektiven. Ofte vil vi bruke alt det lyset utstyret er i stand til å gi oss. Det vil si 2,8 på Nikons superteler og ca. blender 6 på Sigma/Tamron. Da jeg åpnet bildene ble jeg nesten sjokkert, det så ikke ut til å være noen synlig forskjell mellom objektiven! Men da jeg zoomet inn i bildet så dukket det etterhvert opp og ved 100 % så er forskjellen synlig. Utenfor midten var det ikke noe problem å se forskjell. Bokeh'en er selvsagt en helt annen. Likevel, hundretusen

Tamron 150-600/6,3 på 600 f/6,3 full åpning, Utsnittet er på 1200 x880 piksler, (ca 1/36 av hele bildet) fra midten av bildet.

Tamron 150-600/6,3 på 600 f/8

kroner ga ikke veldig mye mer syns jeg.

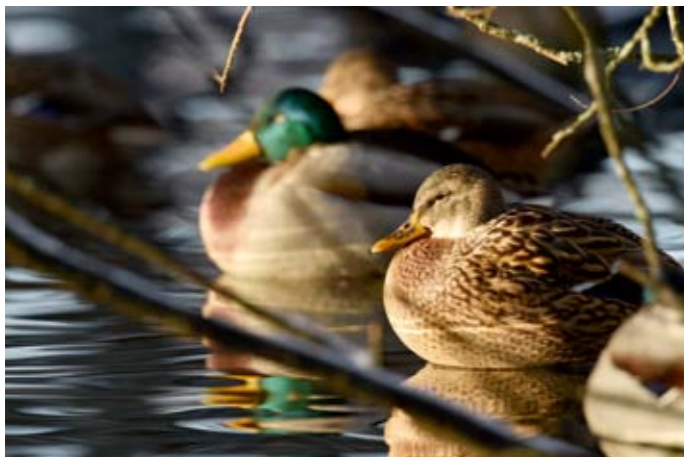
400 mm nedblendt et trinn

Zoomen fikk synlig bedre kontrast og skarphet, mens det er liten forskjell på full åpning og et trinn ned på fast optikken. Sigma objektivet fremstår som bittelitt skarpere i midten enn Tamrons, mens det for meg er helt umulig å se noen forskjell mellom de ulike Nikonutgavene, uansett forstørrelsesnivå.

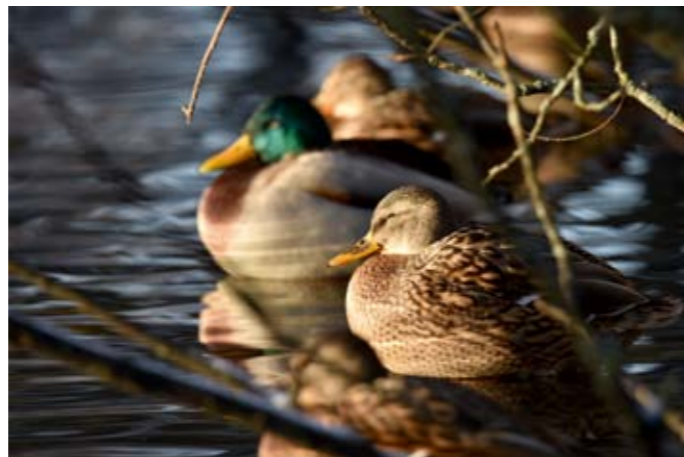
500-600 mm

Det vil si at Nikons teler har fått på en Tc14e, og zoomene er dratt ut på lengste brennvidde. På denne avstanden (ca 10 m) blir utsnittet ganske likt mellom Tamron og Nikon, Det er typisk for de fleste moderne zoomobjektiver at på kort avstand vil brennvidden krympe, dvs at den ikke er 600 mm slik den er på uendelig avstand, men kanskje bare 500 mm eller enda mindre når du kommer inn på objektivets nærgrense.

Her er det lettere å se at Nikons objektiver er skarpere og har bedre kontrast også i midten av bildet. Forskjellen er faktisk ganske stor. Tamrons objektiv blir betydelig bedre blendet ned til f8, mens forskjellen på full åpning og et trinn nedblending på Nikons objektiv er liten. Bokeh'en er selvsagt veldig annerledes. Men hvor synlig er forskjellene på trykk? Bildene på denne siden er utsnitt på ca 1200 x 880 piksler. Kraftigere beskjerping enn det gjør i alle fall jeg svært svært sjelden.

Ender på Østensjøvannet, Nikon 400 + 1,4 converter 560 mm f/7,1

Ender på Østensjøvannet, Tamron 600 mm f/8

Utendørs

Jeg fant de samme forskjellene utendørs på lang avstand som innendørs på 10 m. Det er egentlig ganske liten forskjell midt i bildet. Man må granske litt for å se at det er forskjell, men straks man kommer litt utenfor midten blir forskjellen godt synlig. Zoomene blir grumsete og rett og slett ganske dårlige, mens de langt dyrere telene beholder skarpheten helt ut til kanten.

Et småbruk tatt med Sigmazoomen på 400 mm f/6 (full åpning) Bildet ser greit ut og er skarpere i midten enn tilsvarende bilde med Tamrons zoom. Men forstørret vi litt og sammenligner med samme bilde tatt med Nikons 400 på 2,8 (full åpning) så er forskjellen veldig stor straks du kommer utenfor midten av bildet.

Utsnittene øverst er fra Sigma, under fra det 108 tusen kroner dyrere Nikonobjektivet

800 mm

Her er naturlig nok bare Nikons teler vurdert. Å sette konverter på en zoom med største blende 6,3 er såpass upraktisk og har sannsynligvis såpass dårlig resultat at jeg ikke har forsøkt, ikke engang for moro skyld.

Resultat: Svært likt, men med granskning side om side på 100 % på skjerm vil man kunne se at AFS og E-FL har bedre kontrast enn AFS VR. 2/3 trinn nedblending øker kontrasten på alle objektivene og den lille forskjellen mellom AFS VR og de to andre består.

1120 mm

Dette er kanskje den ultimate torturtesten. 400 mm med to konvertere. I praktisk bruk har jeg brukt dette med D3s, men med D800E klarte jeg aldri å få skarpe bilder med denne kombinasjonen, uansett lukkertid og til tross for bruk av godt stativ og hode, speillås og snorutløser. Men med den nye D810 kom en kjempeforandring. Elektronisk første lukkergardin har tydeligvis eliminert de rystelsene som selv lukkergardinene forårsaker når den åpner seg. Og voila! - nå får jeg superskarpe bilder med denne kombinasjonen. Så bra er bildekvaliteten at det er vanskelig å tro det. 36 megapixler bak et objektiv påmontert 2 konvertere! Det blir faktisk bra! Utfordringen er å få fokus på rett sted, da må du ty til liveview. Men den har jo også blitt betydelig forbedret med D810. Så nå er mulighetene blitt enda større med 400 mm 2,8. Undervurder ikke hva bittesmå bevegelser i kamera har å si for skarpheten!

Tilbake til torturtesten. Resultatet var simpelthen at for første gang har jeg sett et objektiv som har matchet min grå eminense. Etter flere runder på lang og kort avstand, kunne jeg ikke se forskjell på dem, mens resultatene fra AFS VR konsekvent var litt svakere.

I praktisk bruk

Det er ingen tvil om at zoomene er de hyggeligste objektivene å ha med ut. De er bare så mye lettere og har et mye videre anvendelse enn fastoptikken. Med et crop kamera burde disse objektivene både være svært anvendelige og gi bra bilder. Crop kamera av nyere dato har jeg ikke, men en D810 på cropfunksjon gir meg 15 megapixler i et utsnitt tilsvarende 225 - 900 mm. Det kan jeg like.

Dessverre bød ikke desember måned på det helt store fotolyset, så med lysstyrken til disse objektivene var ikke

håndholdt fotografering det enkleste. Jeg syns jeg burde blende ned til blende 8 for å få brukbar skarphet på de lengste brennviddene, og da ble ISOen meget høy, noe som stjal en del bildekvalitet. Likevel fikk jeg en del bilder der ikke det tekniske var ødeleggende for bildeinnholdet.

Zoomene er absolutt brukbare. Følgfokus fungerte ganske bra, også med kontrastrik bakgrunn. Jeg tok noen bilder på rundt 150 mm også, og de var svært skarpe. Det jeg likte minst var kvaliteten på lengre avstander. En kombinasjon av dårligere skarphet og mindre presis autofokus ødela en del bilder når avstanden var over hundre meter.

Den nye 400'en på sin side var simpelthen en drøm å jobbe med. Joda, den er tyngre og mye mer belastende å ta med seg enn zoomene er, men i forhold til hva jeg er vant til var den et veldig hyggelig bekjentskap. Vektreduksjonen og vektfordelingen gjorde at jeg kunne fotografere håndholdt hele tiden. Med AFS VR må jeg sette objektivet ned etter 15 -20 sekunder for å hvile armen. Med det nye objektivet kunne jeg holde på omtrent så lenge jeg ville! Autofokus var like presis og rask som jeg er vant til. Ingen forskjeller der. Men VR funksjonen var bedre. Jeg fikk skarpe bilder på 1/8 sek, noe som for meg ikke har vært oppnåelig før. Det er utrolig bra, - men når alt kommer til alt kanskje ikke veldig viktig. Jeg har fått skarpe bilder

Hvor god er bildestabiliseringen?

Jeg satte opp en kartong med veldig fin skrift, kontroll-linjaler så jeg ikke skulle bli lurt av bak eller frontfokusering, 7 meters avstand og tok 10 bilder på hvert lukkertidstrinn mellom 1/500 s. og 1/8 s. med de ulike objektive med og uten 1,7 konverter. VR funksjonen var på i to sekunder før første bilde og mellom 0,5 og 1 sekund mellom hvert bilde. Kamera Nikon D4s. Min grå eminense, AFS 400/ 2,8 II har ikke VR, men måtte også være med på leken. Antall skarpe bilder er satt inn i tabellen. Med skarp mener jeg skarp nok til publisering over en helside i Naturfotografen. Grønnfargen indikerer mer enn 50 % skarpe bilder.

Lukkertid	Tamron 600	Sigma 500	Nikon E FL 680	Nikon G VR 680	Nikon E FL 400	Nikon G VR 400	Nikon AFS II 400
1/500 s	10	10	10	10	10	10	10
1/250 s	7	10	10	10	10	10	9
1/125 s	4	10	10	9	10	8	6
1/60 s	4	3	8	7	10	7	2
1/30 s	3	3	7	5	10	8	2
1/15 s	2	4	6	3	10	3	0
1/8 s	0	2	2	2	5	2	0

Tamrons objektiv klarte fint å følge disse endene i flukt. Nikon D810, Tamron 150-600 mm på 600 mm, f/7,1, 1/400 s, iso 5000, utsnittet er ca 1/3 av hele bildet

1,7 konverter fungerer svært bra med Nikons 400 mm'ere. Selv på full åpning er skarpheten helt upåklagelig. Nikon D4, AFS 400/2,8G VR + tc17e, f/4,8, 1/640 s, Iso 1400. Utsnittet er ca 1/9 av hele bildet.

håndholdt med mitt 400 mm-objektiv uten VR på 1/125 sek, og når det er snakk om håndholdt foto er det som regel for meg også snakk om bevegelige motiver, og da må jeg som oftest likevel ha en mye kortere lukkertid.

KONKLUSJON

Jeg kan vel ikke si at du får lite skarphet for hundretusen kroner, for du får skarphet du omtrent kan skjære deg på. Jeg synes heller jeg må snu på det og si at du får mye

skarphet for 5-10 tusen kroner. Du får ikke mye mer ved å legge på hundre tusen til. På et crop-kamera, kort avstand og med motiver der bakgrunnen er langt unna, tror jeg ikke mange vil være i stand til å se forskjell mellom objektivene om bildet blir trykt i A4-A3 størrelse. Men hvis interessen er å se i 100 % på skjerm stiller det seg annerledes. Om bokeh betyr mye er det tydelig forskjell. Er det landskapsfoto der hele bildeflaten er viktig eller om det er fotografering i lite lys, er det ganske stor kvalitetsforskjell å se. Legg til at fokus er mer presis og raskere, bildestabiliseringen takler lengre lukkertider, at Nikons superobjektiv forblir supert også med teleconvertere, da har du noen muligheter ekstra til å få unike bilder om du punger ut med det det koster. Men du mister 150-400 mm, zoomfunksjonen (og muligens noe annen viktig i livet også).

Forskjellen mellom de ulike Nikon objektivene er minimal. I praksis vil det ikke ha noen ting å si hvilket av disse objektivene du har på stativet. Forskjellene er så små at bare helt spesielle forhold under bruk av konvertere vil avsløre hvilket objektiv som er brukt, (og den som avslører det må være helt spesielt interessert i å se det). Men håndholdt er det bare ett av dem jeg vil kunne si er en glede å bruke: Det nye E-FL objektivet.

Til slutt: En stor takk til Stavanger foto for velvillig utlån av objektiver!

Dybdeskarpheten blir bare noen få mm når avstanden er liten, og kan gi en behagelig uskarp bakgrunn. Nikon D4s, AFS 400/2,8 E-FL f/2,8 1/320 s, Iso 250

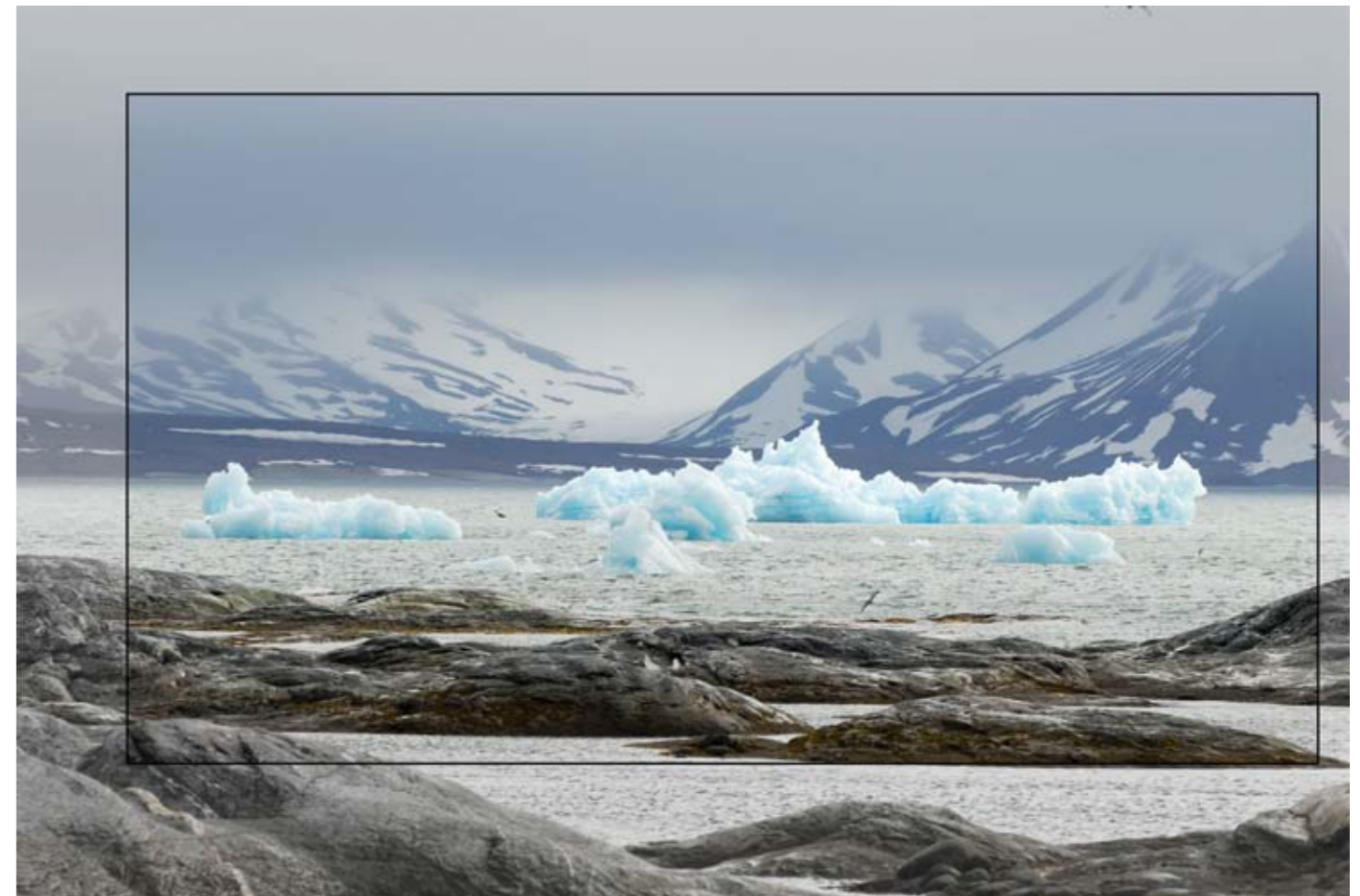
Fluktbilder byr på få problemer med Nikons superobjektiver, Fokus er rask, selv kontrastrik bakgrunn lurer ikke de nyeste proffkameraene i kombinasjon med et av 400/2,8. objektivene. Men med 2x konverter er de vesentlig tregere før de finner fokus. Når de først har funnet fokus følger de ganske greit. Nikon D3s, AFS 400/2,8 II + 2x konverter f/7,1, 1/800s, Iso 2000, bildet er såvidt beskåret.

Skarphet og bokeh er nydelig med 400 mm og nesten full åpning. Nikon D800E, AFS 400/2,8 II f/3,5, 1/2500 s, Iso 500. Her er utsnittet ca 1/2 av hele bildet.

Här blev kanterna i bilden inte så bra. Till vänster finns alltför ljusa utfrätta partier och det oskarpa partiet till höger känns för stort. Genom att skära bort dessa blir bilden mer renodlad och mer fokuserad på den skarpa blomman. Här krävdes en formatändring men det kvadratiska formatet passar bra till denna bild.

Det är inget större fel på kompositionen men förgrunden och himlen är ganska dominerande. Genom en beskärning till det långsmalare 16:9 formatet får de blå isbergen en större tyngd i bilden.

Våga beskära bilder

Var inte rädd att för att förbättra bilden genom beskärning. Det är inte alltid man får till kompositionen till 100% redan i kameran. Beskära bilder har man gjort sedan fotografins barndom och obesurna bilder är inte mer äkta än besurna

När fotografering med svartvita negativ var vanligast beskär man alltid bilderna vid kopieringen. Dels för att förbättra dem och dels för att det inte ens fanns papper att köpa med samma proportioner som negativet. Sedan kom diabiliden som man normalt inte beskär eftersom det var svårt att göra med diaramarna. Det fanns även vissa snobbar som tyckte det var mer äkta att inte beskära, så de filade upp negativhållaren så att man såg att hela negativet hade kopierats.

Kanske det är därför en del inte beskär sina digitala bilder. Man ser ofta i fototävlingar bilder som ganska

uppenbart hade blivit betydligt bättre genom en enkel beskärning. Med dagens högupplösta kameror tappar man ju även väldigt lite kvalitet genom en beskärning.

Den vanligaste beskärningen är att man tar bort störande detaljer i hörn eller kanter. Även när man råtar upp en

Text och foto
Olle Bjernulf
olle@bjernulf.se

liten lutning i bilden behöver man beskära den. Oftast behåller man då bildens proportioner men man kan givetvis även ändra om man vill. Det finns i huvudsak två skäl att ändra bildens format. Dels kan det behövas beroende på hur bildens ska visas, t ex kvadratisk på Instagram eller i format 16:9 för full visning på en TV. Dels kan man ändra proportionerna för att göra kompositionen starkare.

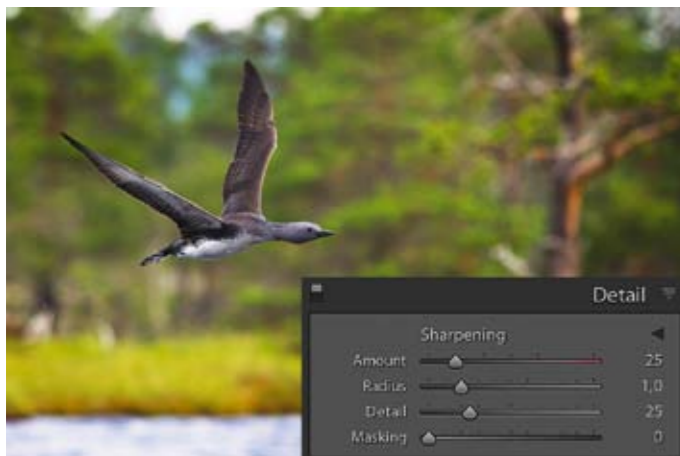
Även utan att ändra format kan man ofta förbättra kompositionen genom en beskärning. Med autofokus och användning av den mittersta fokuspunkten hamnar lätt motivet mitt i bilden. Det ger ofta en lite tråkig komposition. Genom en enkel beskärning kan man lätt flytta huvudmotivet till gyllene snittet och därmed få en mycket starkare bild.

Avhuggna stenar i hörn och kanter fixar man enkelt genom en mindre beskärning. Utan dessa störande element får man en lugnare och behagligare bild

Med kronhjorten precis mitt i bilden blir det gärna lite tråkigt. En beskärning så att den hamnar utåt ena hörnet, här nära gyllene snittet, ger enkelt en mer spännande och starkare bild.

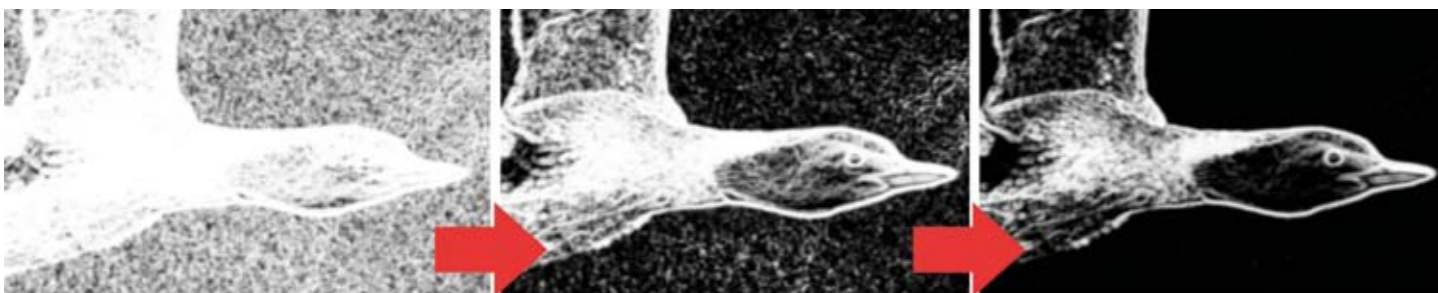
Når du skal skarpe opp et bilde med verktøyene i vinduet Detail i Develop-modulen, er det slideren Amount som bestemmer graden av oppskarping. Den står i utgangspunktet på 25 (av 150). Jo lenger mot høyre du drar den, desto tydeligere blir alle konturer. Men det betyr samtidig at også uønskede detaljer som iso-støy blir skarpere og mer synlige, og det ønsker vi ikke. Lightroom har heldigvis et verktøy som gjør at vi i stor grad kan styre hva som skal gjøres skarpere, nemlig Masking-slideren.

Her er det ikke foretatt oppskarping ut over standarden på 25. Vi ser at konturene rundt hode, øye og fjærdrakt er uskarpe.

Her er Amount dratt til maksimalt, og kornstrukturen i bakgrunnen er blitt tydelig. Det er sjelden lurt å dra lenger enn til 70-110.

Etter oppskarping med Amount, holder du Alt/Opt-tasten nede og drar slideren Masking mot høyre. Hvite områder er oppskarpet, men de svarte maskes bort og forblir urørte av oppskarpingen

All bakgrunn i dette bildet forble urørt av oppskarpingen, bare de viktigste konturene ble gjort tydeligere. På denne måten kan du påvirke hvilke områder i et bilde som skal skarpes opp.

Husk én ting: Foreta alltid skarping mens du ser bildet i (minst) 100%!

Møte med den svartelista minken

Minken gjør hvert år store innhugg i sjøfuglbestanden der den holder til. Derfor er den svartelista og har fått sin egen handlingsplan i Miljødirektoratet

Tekst og foto: Linda Bjørgan

Minken er til vanlig en sky skapning. Men noen ganger blir den så ivrig i jakten på mat, at den overser en fotoentusiast som står noen meter unna.

Minken tok nakkegrep
 Dramaet utspant seg ved kaia i Nusfjord i Lofoten i sommer. Jeg var tilfeldigvis på rett sted til rett tid i det en mink bykset ut fra ei steinfylling og fikk nakkegrep på en fiskemåke som hadde landet på sjøen like ved. Jeg satte kamera på autofokus, fant en brukbar blenderåpning og lukkertid i den skarpe sommersola og lot det stå til.

Måken kjempet tappert
 Måken kjempet heroisk for å komme seg ut av grepet, men minken hang seg fast. Etter en stund sluttet måken

å kjempe og minken trodde kampen var over, men måken ville det annerledes og slo med vingene for å komme seg unna. Minken endret taktikk og holdt hodet til måken under vann som for å drukne den. Da måken til slutt ble rolig, trodde minken at kampen var over. Men måken hadde ikke gitt opp håpet om å komme seg unna og bakset med vingene for å komme seg unna. Lynraskt var minken på plass igjen og la seg for sikkerhets skyld oppe på ryggen til måken og denne gang ble den værende til måken ga opp. Minken dro etter hvert byttet med seg under kaia og ute av sikte for oss skuelystne.

Dette bildet ble kåret til Årets naturfoto 2014 i «NM i Naturfoto – Fotojakta» av bladet Villmarksliv. Vi gratulerer!

Skiferreven på Dovre

Jeg var så heldig at jeg ble invitert med på en tur til Dovre helgen 19. - 21. september, og for en kar som oppholder seg mest i eget nærmiljø var det nesten litt eksotisk. En helg jeg gledet meg veldig til.

Mitt første møte ble en overraskelse! Hæ ... grått og stein, stein, stein, stein ...

Mine romantiske drømmer om fjellrev i vakker natur omkranset av høstens fargespill sank som en klump i magen. Men stemningen i kroppen snudde da jeg var heldig og traff ganske godt med en panorering. Det kan se ut som himmel og solnedgang, men det er i virkeligheten en lang rekke grå steiner og refleksjoner fra kveldssola på hvit stein som lager illusjonen. For meg er det sluttresultatet som er viktig, så i mitt hode er dette panorert fjellrev i solnedgang.

Jeg hadde også en spennende økt sammen med fjellreven inne blant

skifersteinene. Valget denne gang ble å sitte i skjul med kun en liten åpning å ta bilde gjennom. Deretter var det bare å vente på at fjellreven skulle komme akkurat der jeg ønsket. Nysgjerrig som den er tok det ikke veldig lang tid før et litt spørrende ansikt dukket opp. Den kikket nysgjerrig og granskende, men fant raskt ut at situasjonen ikke var farlig. Den la seg rett og slett ned for å sove litt, men kikket opp nå og da for å sjekke, så etter noen få bilder ruslet jeg vekk så den fikk sove i fred.

Siste morgen startet vi med å sitte en plass hvor vi ønsket reven skulle komme og hvor

den ville være perfekt i forhold til morgensola med vakre fjellformasjoner i bakgrunnen. Vi ventet og ventet (venting blir man god på innen naturfoto),. Det var faktisk like før vi fikk den der vi ønsket, men like før den kom de siste metrene snudde den og forsvant tilbake til sin trygge steinrøys. Men slik er naturfoto, mye handler om flaks og litt om planlegging.

Så får man bare håpe man har klart å ta spennende bilder til tross for litt karrige omgivelser,

bilder som viser fjellreven på en litt annerledes og spennende måte.

Når det kommer til hvem jeg skal veksle med og gi stafettpinnen videre til, falt valget på Lasse Dybdahl. Han tar mange flotte bilder som helt sikkert kommer til sin rett i Naturfotografens neste nummer

Velkommen til landstreff

5. – 7. juni på Lista

Foto Beate Strøm Johansen

Biofoto Sørlandet inviterer til landstreff på naturskjønne og fotogene Lista 5. – 7. juni. Med milelange, vernede strender, fuglereservat, Lista fuglestasjon og plantevernområder et steinkast unna, befinner vi oss midt i smørøyet på vår base; Lista Flypark Hotell & Appartements i Farsund kommune. Du får oppleve fellesskap med biofotinger fra hele landet gjennom sosiale foto- og naturopplevelser, du får spennende og inspirerende fotoforedrag, Natur & Fritid åpner dørene eksklusivt for oss, Enli Vestheim vil trigge våre smaksløker, og som medlem av den største foreningen for naturfotografer i Norge kan du bidra med din stemme under årsmøtet.

Foto Terje Alveberg

På Lista Flypark Hotell & Appartements, som ligger 15 km fra Farsund sentrum, vil vi benytte både vandrerhjem og hotellet vis-a-vis til overnatting. De velsmakende måltidene tilberedes med lokale råvarer av Enli Vestheim as, og nytes i hovedbygningen på området.

I vandrerhjemmets 2 et., som for øvrig blir det sosiale møtestedet gjennom helgen, ønsker vi velkommen fredag kl. 18.00. Her vil du få den eksklusivt produserte landstreff t-skjorten; sponset av Natur & Fritid, og skapt på tegnebordet av Magne Myhren. Du får informasjon om landstreffprogrammet, og får inspirerende informasjon om området vi befinner oss i, bildevisninger m.m. På Vestheim inntar vi deretter en enkel, velsmakende varmrett fulgt av dessert og kaffe før resten av kvelden fylles med muligheter for felles natur- og fotoopplevelser.

Under arrangementet brukes egne privatbiler som fylles med fotoglade biofotinger når vi beveger oss ut i Lister-regionen på lokale besøk og fototurer. Vi tar alle et ansvar for at enhver har noen å sitte på med.

Program

Fredag 5. juni

Kl. 18.00 - Informasjon om området og fotomuligheter i Lister

Kl. 19.30 - Varmrett inkl. kaffe og dessert – Vestheim
ca. Kl. 20.45 - Natur- og fotoopplevelser

For de som ønsker å få med seg soloppgangen ca. kl. 04.20, er det fritt fram for en fototur på denne tiden. Meld gjerne fra hvor du går, så flere kan bli med.

Lørdag starter med frokost og nistesmøring (for hele dagen) på Vestheim før vi møtes på vandrerhjemmet for felles informasjon om dagen. Deretter forlater vi basen vår i fellesskap for ulike aktiviteter frem til årsmøtet kl. 16.00. Tradisjonens tro blir det festmiddag om kvelden. Deretter begir vi oss igjen ut på fototur for de som ønsker det.

Lørdag 6. juni

Kl. 08.00 - Frokost/niste – Vestheim

Kl. 09.00 - Dagens program – vandrerhjemmet 2 etg.
-lokale besøk og fotomuligheter

Kl. 16.00 - Årsmøte – vandrerhjemmet 2 etg.
Kl. 19.30 - Festmiddag inkl. kaffe/dessert – Vestheim
ca. kl. 20.45 - Natur- og fotoopplevelser

Også denne natten står du fritt til å oppleve soloppgangen i Lister-området om du ønsker det.

Uten mat og drikke, duger... Vi starter søndag med frokost og nistesmøring (for hele dagen) kl. 08.30 på Vestheim. Deretter møtes vi i 2 et. på vandrerhjemmet for informasjon om dagens muligheter. Vi pakker og sjekker ut senest kl. 11.00. Deretter får du mulighet til flere fotoutflukter, om du ikke velger å starte på hjemveien etter utsjekkingen.

Søndag 7. juni

Kl. 08.30 - Frokost/niste – Vestheim

Kl. 10.00 - Dagens program – vandrerhjemmet 2 etg.
Kl. 11.00 - Utsjekking
ca. kl. 11.30 - Natur- og fotoopplevelser
Kl. 15.00 - Landstreffet avsluttes

Foto Steffan Hestenes

Foto Leif Olsen

Transport

Trenger du skyss fra Kjevik flyplass i Kristiansand og til Lista vil vi i Biofoto Sørlandet gjøre vårt beste for å ordne dette med privatbiler. For å nå frem i god tid til velkomsten vil siste skyssmulighet fra Kjevik bli kl. 15.00 (uten fotostopp på veien til Lista). Evt. er det mulig å leie bil selv via utleiefirma på flyplassen.

Kontaktinformasjon

Lurer du på noe kan du kontakte:
Erik Kristensen (kasserer) i Biofoto Sørlandet – 93 09 07 04 – kristensen_erik@hotmail.com
Anne-Lise Stangenes (leder) – mobil: 41 20 88 93 eller anne-lise@biofoto.no / annelise.stangenes@gmail.com

Følg også med på Biofoto Sørlandets webside; «Landstreff 5 – 7 juni 2015» for oppdatert informasjon og ytterligere detaljer: <http://biofotosorlandet.blogspot.no/>

Foto Leif Olsen

Overnatting og måltider

Sted: Lista Flypark Hotell & Appartements

Vandrerhjem (rimeligst)

- store firemannsrom (kan bo færre enn fire på rommet. Se landstreffpakke 1 - 8)
- egne manns- og kvinnerom (evt. to bygninger; en for hvert kjønn)
- felles dusjfasiliteter
- eget kjøkken med kokemuligheter

Hotell

- Dobbelrom for to personer
- Enkeltrum
- Dusj på rommet

Måltider

- varmrett inkl. kaffe og dessert fredag kveld
- frokost/niste lørdag
- kaffe/te/frukt under årsmøtet
- festmiddag; oksestek m/tilbehør, kaffe og dessert
- frokost/niste søndag

Annet

Landstreffets egen t-skjorte inkl.

Vi ses på Lista! Du er hjertelig velkommen!

Hilsen oss i Biofoto Sørlandet

Alternativer fredag 5. – søndag 7. juni

Vandrerhjem

- Landstreffpakke nr. 1 - vandrerhjem
- en av fire i firemannsrom
- alle måltider
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 1550,- pr. person (kr 6200,- fire personer)

Landstreffpakke nr. 2 - vandrerhjem

- en av to/tre i firemannsrom
- alle måltider
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 1650,- pr. person (kr 3300,- to personer / kr 4950,- tre personer)

Hotell

Landstreffpakke nr. 3 - hotell

- en av to i dobbelrom
- alle måltider
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 1850,- pr. person (kr 3700,- to personer)
- Ønsker du dobbelrom alene, må du betale prisen for to. Må opplyses ved påmelding.

Landstreffpakke nr. 4 - hotell

- enkeltrum
- alle måltider
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 2015,- pr. person

Alternativer lørdag 6. – søndag 7. juni

Vandrerhjem (en natt)

- Landstreffpakke 5 - vandrerhjem
- en av fire i firemannsrom
- alle måltider fra kl. 16.00
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 940,- pr. person

Landstreffpakke 6 - vandrerhjem

- en av 2/3 i firemannsrom
- alle måltider fra kl. 16.00
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 990,- pr. person

Hotell (en natt)

Landstreffpakke nr. 7 - hotell

- en av to i dobbelrom
- alle måltider fra kl. 16.00
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 1090,- pr. person (kr 2180,- to personer)
- Ønsker du dobbelrom alene, må du betale prisen for to. Må opplyses ved påmelding.

Landstreffpakke nr. 8 - hotell

- enkeltrum
- alle måltider fra kl. 16.00
- t-skjorte (opplys str.)
- Kr 1190,- pr. person

Kun festmiddag: Kr 450,- pr. person, inkl. t-skjorte (opplys str.). Påmelding påkrevd.

Foto Anne-Lise Stangenes

Påmelding og betaling

Skriftlig påmelding senest søndag 3. mai til kristensen_erik@hotmail.com med kopi til Anne-Lise@biofoto.no

Påmeldingen er bindende når din betaling er mottatt senest fredag 15. mai til kontonr. 3090.13.08159.

Merk innbetaling med fullt navn og Landstreffpakke nr. f.eks. Anne-Lise Stangenes - landstreffpakke 1, eller Anne-Lise Stangenes - Festmiddag.

Din påmelding pr. e-post til Erik skal inneholde:

- Navn/Medlemsnr/Telefonnr/E-postadresse/Lokallagstilknytning
- Landstreffpakke nr. / dobbelrom for en person / Kun festmiddag
- Navn på den/dem du evt. skal dele rom med
- Størrelse på landstreffets t-skjorte (velg mellom M - L - XL - XXL)
- Transport fra Kjevik flyplass til Lista/Flightnr/Din avreiseflyplass/Ankomst Kjevik kl.

Som det stiger frem

- På fototur i vårlige Norge

Hvordan opplever du å besøkte gamle trakter sammen med noen som aldri har vært her i landet før? Det som for oss «innfødte» er trivielt, kan bli eksotisk nok for utenforstående

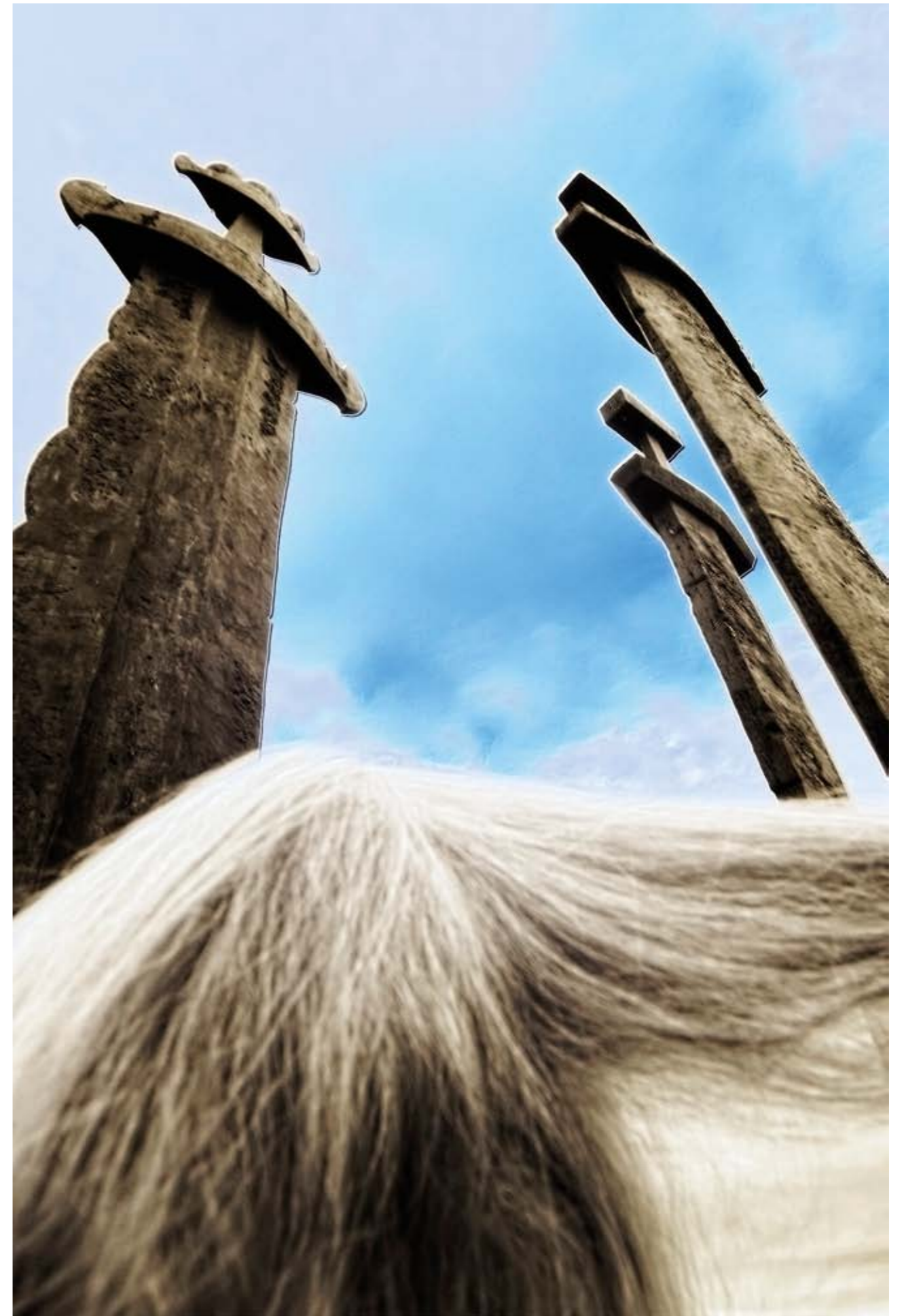
Våren 2012 reiste jeg i 4 uker gjennom ørkenområdene i California og Arizona sammen med min amerikanske venninne Andrea G. Blum, på jakt etter ørkenplanter i blomst. Sammen driver vi nettstedet www.ultravioletphotography.com, et samlingspunkt for alt som har med fotografering i ultrafiolett å gjøre og med vekt på å bygge opp

referansesamlinger av naturobjekter (særlig blomster) i UV. Med andre ord et nokså nøkternt formål, men det hører så absolutt med innenfor rammen av naturfotografiet. Nå, i 2014, var tiden inne til å gjøre gjengjeld og ta med Andrea på en rundreise i Norge. Hun hadde aldri

Tekst og foto Bjørn Rørslett

Det lave huset med vindblåst platanlønn utenfor er selve symbolet på kampen for tilværelsen i kyststrøkene. Jølle på Lista. Nikon D5300, Fisheye-Nikkor 8 mm f/2.8, IR, geometrisk etterkorrigering

Kvinne med grått hår ser opp mot skulpturen «Sverd i stein», laget til 1111-års markeringen av slaget i Hafrsfjord. Nikon D5300, Nikkor 15 mm f/3.5, IR.

Visuell voldtekt av et lite lokalsamfunn. Motorveien E18 er ført i bru høyt over de gamle skipperhusene innerst i Langangen.
Nikon Df, Nikkor 85 mm f/1.4

Monstermastene i Hardanger er mye omtalt i media, men ikke så mange bilder som viser hvordan de ruver i terrenget. Her fra Simaffjord innerst i Hardanger.
Nikon Df, 400 mm f/5.6 ED-IF

vært i et skandinavisk land før og imøteså turen med en skrekkblandet fryd. Skrekk fordi hun, som amerikanere flest, hadde merkelige forestillinger om hva landet vårt bød på av utfordringer og besvær; glede fordi forventningen om å møte vakker natur så avgjort var tilstede.

Kjente severdigheter

Jeg la opp til en rute som ville bringe oss til mange av de

Store vindmøller rager opp over det flate landskapet på Lista. 'Fremskritt' koster.
Nikon Df, 400 mm f/5.6 ED-IF

kjente severdighetene. For meg ville det bli mest en mimretur, for Andrea en komprimert innføring i norsk natur i overgangen fra vår til forsommer. Vi valgte å legge mest vekt på «ordinær» fotografering og la det tidkrevende UV-stoffet ligge til neste anledning. Andrea hadde med seg en Nikon D4S utlånt fra Nikon Norge for testing, mens jeg holdt meg til Nikon Df, min trofaste ledsager siste år. Verken Andrea eller jeg kunne motstå fristelsen til å arbeide litt med IR underveis, så ett par

Løvetann stikker opp omkring den eldgamle Heddal stavkirke. Ukrutt forgår ikke så lett.
Nikon Df, 14-24 mm f/2.8 Nikkor

Soleihov blomstrer under vann. Moskenes. Nikon 1AW1, 1 AW 11-27.5 mm f/3.5-5.6 Nikkor

Kors på den gamle kirkegården ut mot havet. Varhaug. Nikon D5300, 15 mm f/3.5 Nikkor, IR

Lobemanet er helt gjennomsiktig, men glitrer som en juvel grunnet lysbrytning langs dyrets langsgående ribber.

Moskenes.

Nikon 1AW1, 11-27.5 mm f/3.5-5.6 AW Nikkor

IR-modifiserte kameraer (Nikon 5300, D40X) ble kastet på toppen av utstyrshaugen i min lille røde bil.

Vi startet en regnvåt maidag i Gullkronene naturreservat ved Tønsberg. Bøk og eik sto med nyutslått lauv. Jeg syntes blomstringen av hvitveis denne gangen var beskjeden, mens Andrea gikk bananas i den våte skogbunnen og dekket hvitveis med alt fra fisheye til langtele. Jeg nøyde meg med IR video av edellauvskogen i regnvær. Til slutt fikk jeg løsrevet henne fra hvitveisen så turen kunne gå videre nedover kysten.

Overnatting på en hytte ved kysten sammen med regn og ruskevær ga Andrea en «eksotisk» opplevelse av den norske folkesjelen, dessuten et nytt motivområde å utforske.

Utedass var også en ny opplevelse ...

Sørlandskysten

Neste stopp ble Mandal, hvor min venn Kai Nessler som alltid gjestfritt tok imot langveisfarende fotografer. Kai hjalp oss å finne steder for noen sjeldne arter som lenge har stått på ønskelista. Deretter dro vi ut på flate Lista, hvor jeg ikke hadde vært på endel år. Landskapet var det samme forblåste jeg hadde sett så mange ganger tidligere, fugletrekkene og vegetasjonen likeens, men i horisonten varslet rekke av digre vindmøller at tidene var endret og ikke til det bedre. Men, den vindskjeve platanlønnen ved skipperhuset på Jølle sto som et bindeledd til fortiden, og ble et fint motiv for IR-kameraet. Helleristningene på Penne var som alltid verdt et besøk.

Vestlandet

Fra Lista fulgte vi kystveien forbi Jøssingfjord, med en kjapp tur innom Hellenen, og endte ved den gamle kirkegården på Varhaug. Igjen et gjennomfotografert åsted, men faktisk nytt for meg. Vi fotograferte oss videre over flat-Jæren og endte på Utstein kloster under kyndig veiledning av min venn Sten Rasmussen fra Stavanger. Deretter via Stavanger med ferge over Boknafjorden til Tysnes og nordsiden av Hardangerfjorden. Det var litt for tidlig for den hvite skogfruen ved Kvam, men den klassiske «svikken» Omaholmen er som alltid mottagelig for nye opptak. Gammelt, knallrødt skipperhus på liten øy i en dypgrønn fjord, med Folgefonna som bakgrunn - dette er nasjonalromantikk på det ypperste. Andrea ble mo i knærne, mens jeg kjørte IR panoramaopptak for en gangs skyld.

En kort fergetur brakte oss over Hardangerfjorden til Jondal og videre opp mot selve Folgefonna. Andrea trodde ikke på min omtale av snødybde i norske fjell, slike mengder har man ikke i hennes hjemland, og ble straffet med portrett av seg selv foran 10 m høye snøskavler langs veien ... Det ble ikke mer snakk om den saken. Jeg plukket landskapsdetaljer med min nye 400 mm og fant mye av interesse i breområdet.

Nordover langs Folgefonna halvøya passerte vi Hereiane med de merkverdige bonsai-aktige furutrærne i et åpent, ødslig landskap. Vegvesenet har plassert en av sine designertoaletter her og jeg brukte tiden på dette, mens Andrea fór frem og tilbake og fotograferte bonsai i norsk natur. Vi fikk med oss den tradisjonelle fruktblomstringen ved Lofthus, før ytterlig kjøring brakte oss rundt halvøya til Furebergfossen. Landets beste drive-in foss spør du meg, så jeg satt i bilen og fotograferte heller Andrea kaste seg over en norsk foss. Våren hadde vært nedbørfattig så fossen

Trafikkskilt ved bratthenget under fjellet Reinebringen står som kontrast mellom barsk Lofotnatur og menneskets inntrengen.

Nikon Df, 105 mm f/2.5 Nikkor

imponerte ikke meg, men Andrea var såre fornøyd. Vi var i det minste heldig med været og fikk vakre regnbuefarger i fossefallet.

Etter en overnatting i Eidfjord sto selvsagt Simadalen og Kjeåsen på programmet. Morgenlyset nådde ikke dalbunnen og da ble de mye omtalte monstermastene et fint motiv for en 400 mm. Kjeåsen selv er eksotisk så det holder for en amerikaner, ikke akkurat uventet, og jeg gjorde pliktskyldigst noen panoramaopptak selv om været ikke har det beste.

Etter Kjeåsen var Buardalen med Buarbreen neste stopp. Bretunga er nå knapt synlig fra dalbunnen og et vitne på hvor raskt klimaendringer gjør seg gjeldende i naturen vår. Jeg satset deretter på Låtefoss som bankers og Andrea ble om mulig enda mer begeistret enn for Furebergfossen, mens jeg på nytt klokkelig holdt munn. Låtefossen var jo bare en blek skygge av seg selv. Lite vann i fjellet dette året.

Østlandet

Hardangervidda ble krysset i begynnende nattemørke, dog ikke mørkere enn at vi kunne gjøre noen skumringsopptak på veien over til Morgedal. Derfra dro vi neste dag med kurs for Heddal og den store severdige stavkirken der. Denne gangen var jeg heldig og fikk akkurat de spesielle opptakene av løvetann jeg lenge hadde sett for meg, med den ruvende silhuetten av Heddal kirke som bakgrunn. Perfekt.

Rødmalt sykkelsete likner nebbet på en fugl. Lødingen. Nikon Df, Nikkor 85 mm f/1.4

Simpelthen perfekt. Symbolikken er tvetydig med vilje.

På kvelden endte vi første runde av reisen på Sørumsand, akkurat tidsnok til å få med feiringen av 17. mai dagen etter. Andrea fikk prøve ut en bunad sammen med min norske venninne og ble fra seg av begeistring. Ett lynkurs i nasjonaldagens tradisjoner gjorde feiringen dagen etter til et høydepunkt. Artig å se en amerikaner svinge det norske flagget så entusiastisk! Hun klarte, dog med noe

En enslig rød postkasse er Postens 'tilbud' i et grisgrendt strøk med aktiv fraflytting. Flakstad.

Nikon Df, 14-24 mm f/2.8 Nikkor

uttalebesvær, å synge «Ja vi elsker» også.

Lofoten

Dagen derpå dro vi med fly nordover til Evenes og plukket opp en leiebil som brakte oss til Lofoten. Turen over Lødingsfjellet ble en eneste sammenhengende serie av «wow» utbrudd fra min følgesvenn og jeg måtte gjøre meg viljesterk for ikke å stoppe rundt hver sving. Vi karret oss frem til Olnilsøy ved Reine i løpet av dagen likevel og møtte min venn Bjørn Jørgensen, som hadde ankommet fra Tromsø like før.

I motsetning til meg er min navnebror sjøsterk og begeistret Andrea med å ta henne ut for havfiske. Jeg tilbrakte heller kvelden med å jobbe meg gjennom filer fra første del av turen. Da hun kom tilbake fra fisketuren, fattig på fisk men rik på inntrykk og bilder, ble hun forbløffet over at det nå var langt over midnatt. «Jamenn, det er jo ikke mørkt! hvordan kan noen sove når det er så lyst ute», utbrøt hun noe forskrekket. Til det svarte jeg at her sover man når man ble trøtt, enkelt og greit. Så gikk jeg ut for å ta bilder med mitt teleobjektiv. Nattsola farget skybanker og fjelltoppene dyprøde, perfekt for testing av min 400 mm.

I løpet av dagene nordpå fikk jeg prøvd ut mitt nye Nikon AW1 allværskamera både over og under vann. Formatet er lite, men bra nok til temmelig krevende opptak. Jeg fikk bra bilder av maneter og blomstrende bekkeblom under vann, og ikke minst en flott video av sola som gnistrer igjennom råttene våris. Da får det vær det samme

at vannet var isnende kaldt. Andrea kjørte karusell med ISO-innstillingene på sin D4S og ble mer og mer fristet til å anskaffe kameraet for eget bruk. Mine Df kameraer duger for meg og jeg var ikke tilsvarende fristet.

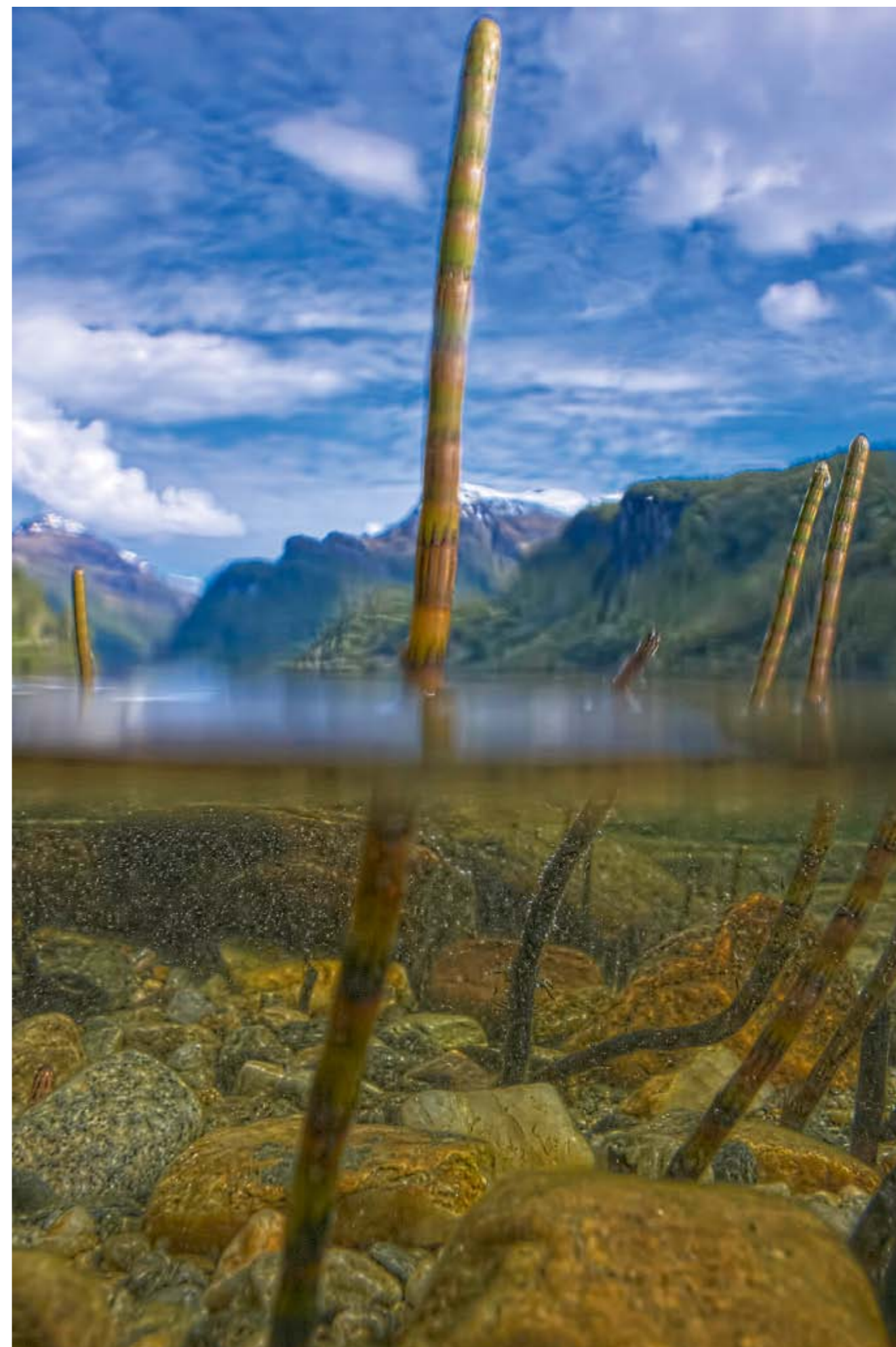
Plantelivet her ute ved den barske kysten var ikke kommet så langt. Eneste art som virkelig gjorde noe av seg så tidlig var hagenøkkeblom, som fantes nær sagt overalt i full blomstring. Kanskje er arten egentlig hjemmehørende på svartelisten etter menneskelig vurdering, men mengder av flygende insekter så ut til å stortrives i blomsterhavet. Så det er alltid mer enn én side å ta hensyn til i natursaker.

Fraflyttingen i kyststrøkene ga nye muligheter for kontrastfylte bilder og min Df var smidig og perfekt for meg å fange slike situasjoner. Selv om det er trist å se hvordan hus forfaller, kom vi over tegn på optimisme og ny virksomhet også. Bildet av regionen er altså ikke bare dystert.

Dagene i Lofoten fløy avgårde og snart var det slutt på norgesoppholdet. Hva ga så denne fire ukers turen meg selv? Foruten en pen slump brukbare bilder da, så fikk jeg gjennomfrisket vissheten om hvor vakkert landet vårt er, selv om man ikke beveger seg langt unna allfarvei. Andrea var over seg av begeistring for naturen og menneskene, men mest av alt hvor rent og pent det var hvor enn vi kom. Ingen fattigdom å se noe sted. Og et helsevesen som fungerte de gangene jeg var nødt til slikt underveis. Dette kan være nyttige oppfatninger å ta med seg videre. Vi bør sette pris på hvor godt vi faktisk har det her i landet vårt.

Invasjonen fra havet. Flakstadøy. Nikon D5300, 14-24 mm Nikkor f/2.8, IR

Vårens første sakudd av elvesnelle stikker opp gjennom vannskorpa i næringsfattig innsjø med snøklede fjell i bakgrunnen. Fusa. Nikon 1AW1, 11-27.5 f/3.5-5.6 AW Nikkor

Mine blåveiser

Bor man på Ringerike, får man mange blåveiser. Om ikke som slag mot øyet, så i alle fall som blikkfang om våren.

Hønefoss er vel selve ikonet på denne vårblosten, og rusler man i skog og langs stiene på Ringerike i mars, april og mai, har man mange muligheter til å komme innpå disse flotte blomstene som, når de dukker opp, varsler at vinteren er over og at våren tar over. Jeg bruker ekstra god når jeg koser meg i vårskogen, for det gjelder å se det ekstra i blåveismotivene, noe som kan sette fantasien i sving. Det blir mange timer i lyng og mose for å finne de rette motivene, men du verden så moro det er. Ingenting er som en avslappende stund med kamera når våren er i startfasen, fuglene synger av full hals og kalenderen sier at det er uendelig lenge til november.

Geir Hansen, 57 år, bor på Røyse nær Hønefoss. Har fotografert siden 1974 og fikk mitt første digitale kamera i 2006. Naturen er mitt hvilested der jeg samler krefter. Er opptatt av all mulig fotografering som har med natur å gjøre, og da helst kortreist

foto. Best har jeg det når jeg kan gå på leit etter små naturdetaljer i nærmiljøet med makroobjektivet påmontert. Ble medlem av Biofoto høsten 201

Naturfotospesialisten!

Stavanger foto samarbeider med kjente norske naturfotografer, og forhandler noen av de mest populære produktene blandt naturfotografer. Våre ansatte har betydelig erfaring fra natur- og dyrefoto og vi vet derfor hvilke utfordringer naturfotografen har. Vi hjelper deg gjerne med råd og veiledning for å finne utstyret som passer best for deg!

Nikon 300mm F/4E PF ED VR
Lett tele fra Nikon.
20190,-

Nyheter fra Canon!

Forhåndsbestill nyhetene fra Canon i dag! Vi får inn de nye Canon EOS 5DS, 5DR og EF 11-24mm 1:4 L USM!

Lee Big Stopper
10 trinns ND-filter for lange eksponeringer.
1299,-

Sirui PH-20
Svinghode i karbon.
3899,-

Syrp Genie
Kontrollenhet for timelapse
8995,-

Som Nikon og Canon PRO-dealer er vi prioritert ved levering av nye produkter, og lagerfører selv de største og tøffeste objektivenes og kameraene. Vi kan også ta det gamle utstyret ditt i innbytte, og har stadig spennende ting for salg brukt.

Stavanger foto er en av landets ledende faghandlere innen fotoutstyr, med kunder over hele landet. Vi forhandler flere av de største og mest kjente merkevarerne innen fotobransjen. Med riktig utvalg og stor produkt- og fagkunnskap kan vi hjelpe deg med råd og anbefalinger både før og etter kjøp.

Stavanger foto
www.stavangerfoto.no

FOTO: TROND ERIKSEN

PRIS
16.195,-

S Sport

Sigma 150-600mm F5-6,3 S DG OS HSM

Objektivet er støv- og sprutsikkert og har zoom-lock på alle fokusavstander merket på zoomringen. Nytt optisk stabilisatorsystem og oppgradert byggekvalitet gjør objektivet til et effektivt verktøy for sportsfotografer, såvel som naturfotografer.

Objektivets stabilisator vil også fungere ved panorering, noe som er skjelden i objektiver i denne klassen. 150-600mm Sport kan brukes som skyvezoom ved å ta tak i objektivets fremste del, som er gummibelagt for ekstra komfort.

Kromatisk aberrasjon, flare og ghost er redusert ved hjelp av 3 FLD-glass og 2 SLD-glass, slik at fotografering i motlys ikke lenger er noen utfordring

Kompatibel med Sigma Telekonvertere TC-1401 1,4x (med autofokus) og TC-2001 2,0x (uten autofokus). 150-600mm S er også kompatibel med Sigma USB-dock for justering av fokus, OS og egendefinerte fokusinnstillinger.

Varenummer: 137294

Doghouse pop-up kamouflasjetelt

Teltene fra Ameristep er pop-opp telt med selv bærende konstruksjon, som det tar noen få sekunder å reise. Både Doghouse og stolteltet kommer i egen "bæresekk". 4 vinduer, brannhemmende stoff. Bunnmål 160x160, høyde 175cm. Nytt kamomønster - **NÅ kr 995**

Nytt mønster - "Realtree Extra Green-HD" Vekt 4,2 kg

Razorblind - Pop-up telt

Teltet settes opp på få sekunder + evt plugging og bardunering. Teltet har 5 sider m/vinduer, som kan lukkes helt, eller hvor kameralinse kan stikkes ut gjennom netting-åpninger. Vekt ca 3,5 kg, Dør på baksiden.

Bredde i forkant ca 2,5 meter. Gjør det mulig å ligge utstrekt. f.eks, i påvente av tiurleiken om morgenen. **kr 1295**

Lenscoat - kamuflerer og beskytter

LensCoat™ leverer linseskjulere og andre spesialprodukter som beskytter og kamuflerer kostbart kamerautstyr, både i felt og under transport. Utstyr beregnet på natur- og profoto.

RainCoat
Dekker linse og kamera. For bruk i felt. Pris fra kr 855

BodyGuard CB
Beskytter kamera. Betjeningsvinduer. Kan brukes i felt. Pris fra kr 377

BodyGuard
Beskytter kamera. Objektiv må ikke tas av for å ta av/på. Pris fra kr 219

TravelCoat
Linsebelytelse for transport. Spesialsydd for de ulike objektiver. Pris fra kr 468

LensCoat
Neoprentrekk for feltbruk. Gir god demping mot støt og skrap. Beskytter mot kulde. Lett å ta av/på. 100 spesielt tilpassede modeller i 4 ulike mønstre. Pris kr 300-900

Frøautomater

UV-stabilisert polykarbonat

- ★ Velegnet for solsikkefrø
- ★ Flere frøuttak i solid metall
- ★ Mange sitteplasser – mindre kamp om føden
- ★ Gjennomsiktig materiale – lett å vite når det må fylles
- ★ Robuste automater med lang levetid

Liten - 4 frøuttak **kr 285**

Med. - 6 frøuttak **kr 335**

Stor - 10 frøuttak **kr 795**
(Kan ta 1,75 kg frø)

XL – 12 frøuttak **kr 895**
(Kan ta 3,5 kg frø)

Stang til bakkemontering **kr 149**

Fôrskål til å feste under **kr 149**

Frøautomat m/beskyttelse

Ytterkassen i grov netting hindrer at skjærer eller ekorn overtar fôringsplassen, og gir småfuglene enerett på innsiden av nettingen.

Liten - 2 uttak **kr 450**

Med. - 4 uttak **kr 550**

Stor - 6 uttak **kr 595**

Nøtteautomat

Defender nøtteautomatene for peanøtter og hasselnøtter er solide og bestandige med netting av rustfritt stål. **kr 259 + frakt**

Swarovski CL Pocket - NYHET

Swarovski CL Pocket er mye kraftigere og litt tyngre enn de fleste lommekikkertene i markedet, men det gir også mer stabilitet, mer lys og bedre optisk bilde. Et mye bedre optisk valg om 50-100g ekstra vekt ikke er ekstremt viktig.

Nærgrense 2,5m. Vekt 350 g. Leveres grønn, svart eller sandfarget.

8x25 - kr 5300
10x25 - kr 5700

Interfoto har i snart 40 år jobbet med profesjonelle fotografer, og har også fokus på fotografene som har natur, landskap og dyr som sin spesialitet.

JÆR AREKLETT SOMRE

"Hos Interfoto får jeg alltid den servicen og ekspertisen jeg trenger, pluss at jeg alltid blir godt mottatt for en fotopratt over en kopp kaffe ..."

Veldig bra at Fotocare også ligger vegg i vegg, hvis man skulle trenge en kamerarens eller noe annet ..."
Jørn Areklett Omre

Jeg jobber for tiden med et bokprosjekt om en av Norges fremste diktere, som er oppvokst på inne på skauen, ikke langt unna Aurskog, der jeg bor. Jeg liker å være ute i skog og mark, og mang en opplevelse blir det etter hvert, når man er ute nesten hver dag. En av mine største opplevelser i fjor, 2014, må vel være rundt det bildet som jeg har lagt ved her.

Dette skjedde en grytidlig og vakker sommermorgen inne på "Skoga", småfuglene kvitret og bekketarene ga fra seg sine herlige klunkelyder.

Jeg var på vei ned til et av "mine" tjern, da jeg ble var noen traner på den andre siden av vannet. Kamerautstyret ble rigget opp på stativet og gjort klart. Et par skikkelige traneskrik fikk nakkehårene til å reise seg, og plutselig var den ene på vingene, rett mot der jeg stod. Med mitt kamera, en Canon 1Dx og Canons objektiv 200-400mm som nå var skuddklart på stativet, var det bare å vente på neste trekk. Følgfokus på og 12 bilder i sekundet gir meg uante muligheter bare jeg fikk satt den første fokusen ...

Den kom flyvende ca. 5 meter over vannet og rett mot meg. Jeg hørte fokusen jobbet og trana kom bare nærmere og nærmere, helt til den passerte rett over hodet mitt, og ga fra seg noen lyder som jeg ikke har hørt før. Den trodde nok at jeg var en rival, med min grå fleecjakke, svarte lue og bukser, men da den kom nærme nok skjønte den at den var lur, så derfor disse gurgelydene.

Det ble mange eksponeringer av trana på vei mot meg, men jeg synes kanskje dette ble det beste, da den nesten var rett over meg, som et digert flak og øyeskarpt og bare suset lå igjen ...

Det er så godt å få en slik opplevelse, og ikke minst få den ned på minnebrikka, takket være at Canon-utstyret som jeg brukte fungerte helt etter boka.

NORSK NATURFOTOFESTIVAL

SKI, 20. - 22. MARS 2015

www.norsknaturfotofestival.no

Program Rådhuseteateret:

ANNE GUNDERSEN

ASGEIR HELGESTAD

AUDUN RIKARSEN

BO EIDE

BÅRD LØKEN OG ERLEND LOE

CHRISTIAN ZIEGLER, TYSKLAND

CINDY JEANNON, FRANKRIKE

HANS JØRGEN HOVELSTAD

HEIKKI WILLAMO, FINLAND

JAN GRAHN, SVERIGE

JOHN HALLMEN, SVERIGE

KRISTIN FOLSLAND OLSEN

LILL HAUGEN

MIKKEL McALINDEN

RAGNAR AXELLSON, ISLAND

SANDRA BARTOCHA, TYSKLAND

TOM DYRING

WEGGE BRØDRENE

I tillegg får du Pecha Kucha med
8 FOTOGRAFER

Fotomesse:
THON HOTEL SKI

Påmelding: www.deltaker.no

**NORSK NATUR
FOTOFESTIVAL**

© Foto: Heikki Willamo

Vår hovedsponsor:

物 JP•PRO

NYTT FRA BIOFOTO SVERIGE

I skrivande stund (slutet av januari) har vintern här i Sydsvetrike mest varit som en lång, blåsig höst. Endast några få dagar med vinterkyla och mest barmark. Känns lite som det är något man får vänja sig vid framöver. Positivt för värmeräkningen är det i alla fall. (man skall ju alltid försöka se något positivt i allt!)

Vinterns fototävling, med temat "Skog och myr", är avgjord. Sammanlagt hade det inkommit 193 bidrag till tävlingen, från alla avdelningar i Sverige. Juryn denna gång bestod av Olle Bjernulf och Arne Berneklint från BioFoto Sverige samt Lars Lindahl, fotograf med stor erfarenhet av juryarbete och bildbedömning och Yngve Hareland, naturintresserad fotograf/fågelskådare från Uppsala. Vinnare i tävlingen blev Frode Wendelbo. "En mycket fin bild som visar på en känsla för komposition och ljus", skrev juryn om vinnarbilden. På andra plats kom Lars-Erik Boberg och trea blev Ing-Marie Sjödin. Jag säger grattis till vinnarna och till de som fått hedersnämmande. Se alla bilderna på www.biofoto.se. Ett stort grattis också till Allan Wallberg, som vann den norska BioFoto-konkurransen. Efter fyra rundor stod han som värdig slutsegrare.

Det börjar också dra ihop sig till årsmöte. Denna gång är det lokalavdelning Gävle-Dalarna som står som värdar, och ansvarar för de praktiska arrangemangen. Årsmötet äger rum den 25 april och kommer att hållas i Gysinge. Mer info kommer i vanlig ordning att skickas ut till alla medlemmar.

Så här dags på året arbetas det intensivt ute

i lokalavdelningarna med att fastställa årets program. Som vanligt är det min förhoppning att alla medlemmar gör sin röst hörd, så att programmet blir attraktivt för så många som möjligt. Det är redan nu klart att det blir en storslagen fotoresa till Island, samt en resa till Åland den 14-17 maj, den senare ett samarrangemang med BioFoto Finland.

Jag tors lova att även 2015 blir ett innehållsrikt naturfotoår för BioFoto Sverige. Håll utkik på hemsidan biofoto.se, samt i nyhetsbrevet. Alla BioFotos medlemmar, såväl i Sverige, Norge och Finland är välkomna på samtliga arrangemang.

Den 20-22 mars är det Norsk Naturfotofestival, som arrangeras av föreningarna BioFoto och Norske Naturfotografer. Festivalen äger rum i Ski, strax söder om Oslo. Många kända naturfotografer är engagerade för utställningar och bildvisningar. Festivalen blir säkert minst lika bra som förra årets.

Vi behöver bli fler medlemmar – glöm därför inte att göra PR för BioFoto! Det finns några enkla sätt:

Alla ni som har egna webbsidor – Sätt in en länk till Biofoto. Alla ni som har utställningar – Skylta upp lite info och lägg infobroschyrer om Biofoto på synlig plats. Ha alltid med dig info-material som du kan lämna till andra intresserade fotografer. Ju fler vi blir, ju aktivare kan vi bli i våra olika lokalavdelningar och därmed få en positiv utveckling av Biofoto Sverige. Broschyrer och affischer kan ni beställa gratis genom någon i styrelsen eller lokalavdelningsansvarig. Det finns även möjlighet att genom några egna bilder få en personlig prägel på infomaterialet.

Nu återvänder ljuset mer och mer, detsamma gör våra flyttfåglar. Det börjar grönska och många djur har fullt upp med sina ungar. Var gärna på plats, upplev och fotografera! Men gör det som en hänsynsfull gäst i naturen!

Curt Leidig
ordförande, BioFoto Sverige

BioFoto

Forening for naturfotografer

Leder: Ola Arnfinn Loe
ola@biofoto.no
Tlf. 469 63 142

Nestleder: Anne -Lise Stangenes
anne-lises@biofoto.no
Tlf. 412 08 893

Sekretær: John Sandøy
john@biofoto.no
Tlf. 416 26 295

Kasserer: Kjell Erik Engmark
kjell-erik@biofoto.no
Tlf. 976 96 728

Webansvarlig: Jonathan Björklund
jonathan@biofoto.no
Tlf. 413 43 547

Merkantil: Linda Bjørgan
Linda@biofoto.no
Tlf. 90631241

Varamedlemmer:
Silje Mari Karlsen, Silje@biofoto.no
Tlf. 971 50 680

Bjørn-Egil Brekke, Bjorn@biofoto.no
Tlf. 951 29 200

Redaktør Naturfotografen:
Pål Brenne
naturfotografen@biofoto.no
Tlf. 412 04 646

Biofoto Sverige: Curt Leidig
curt@leidig.se
www.biofoto.se

Ledere i lokalavdelinger

Sørlandet: Anne -Lise Stangenes
annelisestangenes@gmail.com
Tlf. 412 08 893
<http://biofotosorlandet.blogspot.com>

Rogaland: Kolbjørn Pedersen
kolpeder@broadpark.no
Tlf. 936 90 832

Hordaland: Anders Lundberg
anders.lundberg@geog.uib.no
Tlf. 915 87 014

Sunnmøre: Johan Vasstrand
johan.vasstrand@mimer.no
Tlf. 975 61 900

Midt-Norge: Einar Hugnes
einar.hugnes@combitel.no
Tlf. 990 49 508

Nordland: Tommy Andreassen
tommy@photoview.info
Tlf. 958 55 336

Indre Østland: Roger Ellefsen
roger@providor.no
Tlf. 416 08 082

Østlandet: Heidi Mellingen
heidi.mellingen@gmail.com
Tlf. 934 80 678

HVEM ER BIOFOTO-MEDLEM I DITT DISTRIKT?

Vi tilbyr en service hvor du kan få en utskrift av medlemslisten for ditt distrikt. Kontakt sekretæren skriftlig og angi postnummerområdet du er interessert i.

HUSK KORREKT ADRESSE

Logg deg inn på vårt medlemsregister og gjør endringene direkte på din medlemskonto. Husk å legge inn telefonnummer også - da blir det enklere å formidle kontakt mellom medlemmene.

KONTINGENT

Ordinære medlemmer 500,-
Pensjonist (over 67 år)/ungdom under 18 år/
student (gyldig studiebevis) 300,-
familiesmedlemmer 100,-.

Kontingent Biofoto Sverige betales på svensk postgiro 1360935-9.

ORAKELTJENESTEN OG ANDRE HENVENDELSER

Orakeltelefonen ringer jevnt og trutt, og oraklet synes det er fint å bli vekket kl. 07 - men da bør spørsmålet være interessant! Mobiloraklet nås på tlf 906 00 390. Du kan også fakse inn problemer på 22 95 24 80, eller bruke vår e-postadresse bio@foto.no.

INTERNETT

Du kontakter oss lett via internett
www.biofoto.no

ORD FRA REDAKTØREN

Redaktør Pål Brenne, foto Kai Jensen.

Kjære medlem,

Forbrukermakt og naturfotomiljø

En av de tingene som gjør det attraktivt å være med i BioFoto, er bladet du nå holder i hendene. Her får vi inspirasjon fra både kjente og ukjente naturfotografer og her kan alle medlemmer presentere det de driver med. Et viktig bidrag for å kunne utgi dette bladet er inntekter fra annonser. En annonse i Naturfotografen er ikke veldig kostbar, men likevel i dagens marked vil mange forsøke å kutte i selv så små utgifter. Men det kan bli å spare seg til fant.

Ved at vi gjør våre innkjøp hos annonsører i bladet og samtidig forteller at vi handler der nettopp av den grunn, vil de se hvilken fortjeneste det ligger i annonseringen. Mange medlemmer

av BioFoto handler for tusener, noen sågar for hundretusener i året. Det skal ikke mer til enn ett salg av et teleobjektiv for at et helt års annonsering i bladet er lønnsomt. Mao når medlemmene i BioFoto styrer sine innkjøp til dem som annonserer i bladet, kan det også bli fryktelig ulønnsomt å la være å annonsere i Naturfotografen. Noen av oss har tenkt sånn og handlet deretter i flere år; når 1500 eller fler, gjør det samme, sier det seg selv at annonser i Naturfotografen er det første man budsjetterer med og det siste man kutter.

Vær med og bruk din forbrukermakt aktivt for det miljøet du er en del av! Fortell hvorfor du handler der du gjør, eller hvorfor du lar være å handle. Det bidrar til å gjøre BioFoto-medlemskapet attraktivt og vår forening levende i mange år framover. At vi har et levende attraktivt miljø er faktisk en viktig del av livsgrunnlaget for fotobransjen også, så det er på ingen måte noen urimelig oppfordring jeg kommer med.

Norsk Naturfotofestival

Om noen dager arrangeres den andre naturfotofestivalen i det vi håper blir en lang rekke av naturfotofestivaler. Fjorårets festival var en veldig flott opplevelse med ekstremt mye bra fotografi og gode fortellinger. Årets utgave vil bli minst like god. Vedlagt til Naturfotografen har dere fått Festivalmagasinet med alle opplysninger dere trenger. Det er bare å si: vi sees i Ski om en ukes tid.

Pål

Fra Arne Nævrås foredrag på fjorårets naturfotofestival, foto Cathrine Stephansen Spikkestad.

NESTE NF

kommer ca 3. juni 2015 og vil bl.a inneholde:
- BioFoto Syd presenterer seg
- Intervju med Øystein Søbye.

Frist for innsending av stoff: 1. april.
Se s.3 for informasjon om hvordan, bildestørrelse etc.

VI ER KLARE

til å ta deg imot på Norsk Naturfoto Festival

Vi er tilstede med egen stand på fotomessen.

FOTOMESSEN

Lørdag 21.mars og søndag 22.mars har vi åpen messebutikk. Du finner oss på Ski Thon Hotell i tredje etasje. Trenger du ny kikkert? Vår spesialbutikk, DinKikkert er tilstede i messebutikken med et utvalg produkter og dyktig veiledning fra vår kikkertekspert. Fri inngang. Vi har 105m² med utvalgte varer fra blant annet følgende leverandører:

CamRanger

EPSON PENTAX

FUJIFILM

SONY

dji

BLACKRAPID

INDURO

OLYMPUS

BOKSIGNERING

Med Ole Jørgen Liodden

Naturfotografene Ole Jørgen Liodden og Roy Mangersnes er nå ute med ei storslagen praktbok om Svalbard. Ole Jørgen vil være på standen og signere lørdag 21.mars.

Dinkikkert
 JAPAN PHOTO

Kom innom messebutikken vår for gode tilbud!

fra 65,-

Min **cewe** fotobok
Mitt liv

japanphoto.no

Mine **cewe** veggbilder
Store øyeblikk

Bestill på jppro.no eller japanphoto.no

OSLO: Byporten Shopping • Bogstadveien 23 (PRO butikk) • Lambertseter Senter (pick-up) • Tveita Senter (pick-up) • BERGEN (PRO butikk): Olav Kyrres gate 41 • DRAMMEN: Nedre Storgate 10
FREDRIKSTAD: Farmannsgate 1 • HAUGESUND: Haraldsgaten 94 (inng. Strandgaten) • KRISTIANSAND: Henrik Wergelandsgate 11 • LILLEHAMMER: Storgata 61 • MOSS: Prinsensgate 6
PORSGRUNN: Storgata 101 • SANDNES: Langgata 15 • Kvadrat: Gamle Stokkav. 1, L-85 • SANDVIKA: Claude Monets allé 24 • SKI: Torgveien 4 (Vis å vis Ski Storsenter)
STAVANGER (PRO butikk): Sørvegaten 21 • STRØMMEN Storsenter: Stasjonsveien 6 • TRONDHEIM (PRO butikk): Munkegaten 35 • City Lade • TØNSBERG: Fayesgate 5